KOMISSION PÄÄTÖS,

tehty 23 päivänä helmikuuta 2011,

valtiontuesta C 48/08 (ex NN 61/08) jonka Kreikka oli myöntänyt yritykselle Ellinikos Hrisos AE

(tiedoksiannettu numerolla K(2011) 1006)

(Ainoastaan kreikankielinen teksti on todistusvoimainen)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(2011/452/EU)

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 108 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan,

ottaa huomioon sopimuksen Euroopan talousalueesta ja erityisesti sen 62 artiklan 1 kohdan a alakohdan,

ottaa huomioon komission päätöksen numerolla C 48/08 (ex NN 61/08) [1] rekisteröityä tukea koskevan, SEUT-sopimuksen 108 artiklan 2 kohdan [2] mukaisen menettelyn käynnistämisestä,

on mainittujen artiklojen mukaisesti kehottanut asianomaisia esittämään huomautuksensa ja ottanut huomioon nämä huomautukset,

sekä katsoo seuraavaa:

I MENETTELY

(1) Komissio sai 9 päivänä heinäkuuta 2007 valituksen, jonka mukaan Kreikka oli myöntänyt kaksi valtiontukitoimenpidettä yritykselle Ellinikos Hrisos A.E., jäljempänä 'Ellinikos Hrisos'. Tietojenvaihdon jälkeen komissio käynnisti 10 päivänä joulukuuta 2008 muodollisen tutkintamenettelyn väitetyistä toimenpiteistä.

(2) Kreikka toimitti 23 päivänä helmikuuta 2009 huomautuksensa komission päätöksestä aloittaa menettely.

(3) Menettelyn aloittamisesta tehty päätös julkaistiin 10 päivänä maaliskuuta 2009 *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* [3]. Huomautuksia saatiin seuraavilta neljältä asianosaiselta: yritykseltä Ellinikos Hrisos, joka hyötyy kyseisistä toimenpiteistä, 10 päivänä huhtikuuta 2009; yritykseltä European Goldfields Ltd, joka on Ellinikos Hrisos -yrityksen pääomistaja, 10 päivänä huhtikuuta 2009; Kassandran kaivosten (Metalleion Kassandras) työntekijöiden ammattiliitoilta 2 päivänä huhtikuuta 2009 sekä kreikkalaiselta kaivostoiminnan seurantajärjestöltä (Elliniko paratiritirio metallevtikon drastiriotiton, Hellenic Mining Watch), jonka toiminnan tavoitteena on "ympäristön ja ihmisten suojelu kaivostoiminnan haittavaikutuksilta ja Kreikan luonnonvarojen säilyttäminen" [4], 6 päivänä huhtikuuta 2009.

(4) Huomautukset toimitettiin Kreikalle 6 päivänä toukokuuta 2009 ja 7 päivänä heinäkuuta 2009 päivätyillä kirjeillä. Kreikka vastasi asianosaisten huomautuksiin 3 päivänä kesäkuuta 2009, 20 päivänä heinäkuuta 2009 ja 23 päivänä syyskuuta 2009 päivätyillä kirjeillä.

(5) Komissio pyysi lisätietoja Kreikan viranomaisilta 19 päivänä kesäkuuta 2009, 11 päivänä joulukuuta 2009 ja 22 päivänä huhtikuuta 2010. Kreikka ja Ellinikos Hrisos vastasivat niihin 23 päivänä heinäkuuta 2009, 29 päivänä heinäkuuta 2009, 15 päivänä tammikuuta 2010, 11 päivänä helmikuuta 2010, 12 päivänä helmikuuta 2010, 4 päivänä toukokuuta 2010 ja 27 päivänä toukokuuta 2010 päivätyillä kirjeillä. Toukokuussa 2010 komission yksiköt ja Kreikan viranomaiset jatkoivat tietojenvaihtoa epävirallisesti sähköpostin välityksellä. Kokouksia järjestettiin komission yksiköiden ja Kreikan viranomaisten välillä 11 päivänä helmikuuta 2009 ja 24 päivänä kesäkuuta 2010 sekä komission yksiköiden ja väitetyn tuensaajan välillä 2 päivänä helmikuuta 2009 ja 26 päivänä kesäkuuta 2009.

II TUEN YKSITYISKOHTAINEN KUVAUS

II a *YLEISTIETOA KAIVOSOIKEUKSISTA JA -LUVISTA*

(6) Kaivosoikeus (kaivoskivennäisten hyödyntämisoikeus) on oikeus tehdä pysyvästi tietyllä maa-alueella töitä joko maan alla tai maan päällä tarkoituksena kaivaa esiin maan sisällä olevia malmeja. Hyödyntämisoikeus siirtyy yhdessä kaivoksen omistusoikeuden kanssa. Se on erottamaton osa omistusoikeutta.

---

[1] Komission päätös K(2008) 7853, tehty 10 päivänä joulukuuta 2008 (EUVL L 56, 10.3.2009, s. 45).

[2] EY:n perustamissopimuksen 87 artiklasta tuli 1. joulukuuta 2009 SEUT-sopimuksen 107 artikla ja perustamissopimuksen 88 artiklasta SEUT-sopimuksen 108 artikla. Kyseiset kaksi määräyskokonaisuutta ovat asiasisällöltään samanlaiset. Tässä päätöksessä SEUT-sopimuksen 107 ja 108 artiklaan tehtyjä viittauksia on tarvittaessa pidettävä viittauksina EY:n perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklaan.

[3] Ks. alaviite 2.

[4] Kuten komissiolle toimitetuissa huomautuksissa mainitaan.

(7) Kaivosoikeus on eri asia kuin kaivoslupa, joka on lupa harjoittaa kaivostoimintaa. Sen myöntävät viranomaiset sen jälkeen, kun vaaditut toteutettavuus- ja ympäristöselvitykset on arvioitu. Käsillä olevassa tapauksessa vuonna 2003 tapahtuneen myynnin aikoihin kaivosluvat myönsi kehitysministeriö.

II b *TUENSAAJA*

(8) Ellinikos Hrisos on suuri kreikkalainen kaivosyritys, joka toimii kullan, kuparin, lyijyn, hopean ja sinkin louhinnan alalla. Yrityksen liikevaihto vuonna 2009 oli 44,7 miljoonaa euroa (tulos verojen jälkeen 1,7 miljoonaa euroa), ja se työllisti noin 350 työntekijää. Kun edellä mainitut tuet myönnettiin (ks. jäljempänä kohdat 11 ja 16–18), Ellinikos Hrisos oli suuryritys, koska se oli sidossuhteessa suuryritykseen. Mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten määritelmästä 6 päivänä toukokuuta 2003 annetun komission suosituksen 2003/361/EY ([5]) mukaan a) mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten (pk-yritysten) luokka koostuu yrityksistä, joiden palveluksessa on vähemmän kuin 250 työntekijää ja/tai joiden vuosiliikevaihto on enintään 50 miljoonaa euroa tai taseen loppusumma on enintään 43 miljoonaa euroa (liitteessä olevan 1 osaston artikla 2.1); b) jotta pk-yritysten määritelmästä voidaan poistaa sellaiset yritykset, joiden taloudellinen mahti voi olla suurempi kuin pk-yrityksen, on tehtävä ero erityyppisten yritysten välillä sen mukaan, ovatko ne riippumattomia vai eivät (johdannon 9 kohta); c) ”riippumaton yritys” on sellainen, jota ei määritellä sidossuhteessa olevaksi yritykseksi (liitteessä olevan 1 osaston artikla 3.1); ja d) ”sidossuhteessa oleva yritys” on yritys, jonka osakkeenomistajien tai jäsenien äänioikeuksista toisella yrityksellä on enemmistö (liitteessä olevan 1 osaston artikla 3.3a). Käsillä olevassa tapauksessa 53,3 prosenttia Ellinikos Hrisos -yrityksen osakkeista (160 000 osaketta 300 000:sta) kuului joulukuussa 2003 (kun vuoden 2003 myynti tapahtui) yritykselle Ellinika Metalleia AE, joka on yrityksen AKTOR AE tytäryhtiö. AKTOR AE:n liikevaihto oli 120,9 miljoonaa euroa vuonna 2001 ja 302,6 miljoonaa euroa vuonna 2002. Taseen loppusumma oli 151,9 miljoonaa euroa vuonna 2001 ja 260 miljoonaa euroa vuonna 2002 ([6]). Näiden lukujen perusteella AKTOR AE:ta voidaan pitää suuryrityksenä. Sen vuoksi Ellinikos Hrisos oli suuryritys käsiteltävänä olevien toimenpiteiden soveltamishetkellä.

(9) Tätä nykyä Ellinikos Hrisos -yrityksen osakkaita ovat European Goldfields Greece BV (65 prosenttia osakkeista), Hellas Gold BV (30 prosenttia osakkeista) ja rakennus- ja energia-alalla toimiva kreikkalainen yritys AKTOR AE (5 prosenttia osakkeista). European Goldfields Greece BV ja Hellas Gold BV ovat yrityksen European Goldfields Ltd tytäryhtiöitä. European Goldfields Ltd on kanadalainen yritys, joka toimii Balkanilla kaivoskiinteistöjen kaupan ja kehittämisen sekä malminetsinnän aloilla.

([5]) EUVL L 124, 20.5.2003, s. 36.

([6]) Tieto on peräisin ELLAKTOR AE:n (AKTOR AE:n emoyhtiö) verkkosivulta.

(10) Ellinikos Hrisos omistaa Kassandran kaivokset ja harjoittaa siellä kaivostoimintaa. Ellinikos Hrisos osti Kreikan valtiolta kyseiset kaivokset ja niiden hyödyntämisoikeudet joulukuussa 2003. Kassandran kaivokset sijaitsevat pohjois-Kreikassa. Niihin kuuluvat Olympiasin ja Skouriesin kultakaivokset sekä Stratonin kupari- ja sinkkikaivos.

(11) Ennen vuotta 2003 Kassandran kaivokset kuuluivat yritykselle TVX Hellas AE, joka oli ostanut kaivokset Kreikan valtiolta vuonna 1995 julkisen tarjouskilpailun perusteella hintaan 11 miljardia drakmaa (noin 39,8 miljoonaa euroa) ([7]).

(12) Vuonna 2002 Kreikan valtioneuvosto peruutti Kassandran kaivosten kaivosluvat ja kullantyöstöluvan, erityisesti Olympiasin ja Stratonin luvat. Olympian kaivosluvat ja kullantyöstöluvat peruutettiin vakavina pidetyistä ympäristösyistä. Stratonin kaivoslupa peruutettiin, koska osoitettiin, että valtio oli myöntänyt sen lainvastaisesti. Sen oli myöntänyt viranomainen, jolla ei ollut siihen toimivaltaa.

(13) Kun Kreikan valtioneuvosto oli peruuttanut edellä mainitun luvan, toimivaltainen ministeriö eli kehitysministeriö hyväksyi kaksi Stratonin kaivosta koskevaa toimenpidettä: 1) 7 päivänä tammikuuta 2003 se määräsi toiminnan Stratonissa lopetettavaksi; ja 2) 29 päivänä tammikuuta 2003 se määräsi Stratoniin lisää suojatoimia. Helmikuun 18 päivänä 2003 kehitysministeriö hyväksyi Kreikan valtioneuvoston edellä mainitun kaivosluvan peruuttamista koskevan päätöksen jatkoksi uuden toimenpiteen, jonka perusteella toiminnan aloittaminen Stratonissa sallittiin uudelleen ja jolla samalla kumottiin 7 ja 29 päivänä tammikuuta 2003 hyväksytyt toimenpiteet. Helmikuun 18 päivänä 2003 hyväksytty toimenpide oli voimassa, kun kaivokset myytiin Ellinikos Hrisos -yritykselle.

(14) Kassandran kaivosten kaivoslupien ja kullantyöstölupien peruuttamisesta seurasi myös se, että Kinross (kanadalainen kaivosyhtiö), TVX Hellas -yrityksen omistaja, keskeytti antamansa rahoituksen suojatakseen osakkeidensa arvon. Tämä toimenpide pakotti TVX Hellas -yrityksen hakemaan konkurssia.

([7]) Hinta on muunnettu vuosina 1995–2003 vallinneen teollisuustuotannon yleisen kreikkalaisen hintaindeksin mukaisesti. Kyseinen myynti koskee teollisuuden omaisuuseriä, ja siksi hinta on muunnettava vastaamaan teollisuuden hinnoissa havaittuja muutoksia. Tämän vuoksi komissio käytti teollisuustuotannon hintaindeksiä.

II c *TOIMENPIDE 1: MYYNTIHINTA MARKKINA-ARVOA PIENEMPI*

(15) Kassandran kaivokset siirtyivät 12 päivänä joulukuuta 2003 TVX Hellas -yritykseltä Kreikan valtiolle 11 miljoonan euron hintaan. Tämä toteutettiin tuomioistuimen ulkopuolisella järjestelyllä, jonka yhteydessä selvitettiin molemminpuoliset vaatimukset (TVX Hellas -yrityksen vaatimukset Kreikan valtiolta olivat 293,5 miljoonaa euroa). Kreikan valtio myi samana päivänä Kassandran kaivokset Ellinikos Hrisos -yritykselle 11 miljoonan euron hintaan arvioimatta etukäteen sen omaisuuserien arvoa ja järjestämättä avointa tarjouskilpailua. Kauppaan sisältyivät: a) Stratonin, Skouriesin ja Olympiasin kaivokset sekä niihin liittyvät kaivosoikeudet, b) maa, c) mineraalivarat sekä d) kiinteä käyttöomaisuus (kaivuu- ja työstökoneet, työläisten asunnot ja teollisuusrakennukset). Kreikan viranomaisten mukaan toimenpiteen tarkoituksena oli löytää omistaja, joka oli halukas pitämään kaivokset toiminnassa siten, että työpaikat säilyvät ja ympäristöä suojellaan.

II d *TOIMENPIDE 2: VAPAUTUS VELVOLLISUUDESTA MAKSAA VEROJA JA ALENNUS OIKEUSKULUISTA*

(16) Kassandran kaivosten myynti Kreikan valtiolta Ellinikos Hrisos -yritykselle toteutettiin osapuolten välisellä sopimuksella, joka vahvistettiin lailla nro 3220/2004 ([8]). Kyseisen lain mukaan Ellinikos Hrisos vapautettiin kaikista veroista. Myös oikeuskuluja ja muita maksuja alennettiin niin, että ne olivat 5 prosenttia siitä, mitä normaalisti olisi kuulunut maksaa. Kreikan viranomaisten mukaan toimenpiteen tarkoituksena oli luoda kannustin mahdollisille ostajille, koska kaivosten arvo oli negatiivinen.

(17) Kreikan lainsäädännön mukaan ([9]) irtaimen omaisuuden siirrosta kannettava vero on 7 prosenttia siirrettävän omaisuuden arvosta ensimmäisten 15 000 euron osalta ja 9 prosenttia sen ylittävältä osalta. Samaten Kreikan kaivoslain mukaan ([10]) kaivosoikeuksien siirrosta perittävä erityisvero on 5 prosenttia siirrettävän oikeuden arvosta (eli kaivoksen arvosta).

(18) Komissio on tässä päätöksessä päätellyt, että toimenpiteiden 1 ja 2 osalta tuen kokonaismäärä on 15,34 miljoonaa euroa. Tätä varten se on tarkastellut

a) Kassandran kaivokset muodostavien kolmen kaivoksen (Stratoni, Olympias ja Skouries) arvoa myyntihetkellä vallinneiden taloudellisten olosuhteiden sekä kaivosten toimintamahdollisuuksien pohjalta (ks. jäljempänä 63–79 kohdassa esitetty yksityiskohtainen analyysi),

b) Kassandran kaivosten omistamien maa-alueiden arvoa, siten kuin se on esitetty arviointiraportissa (ks. jäljempänä 19 kohta) ja todennettu sen perusteella, mitä suurimmasta osasta kyseisiä alueita on maksettu vuonna 1995 järjestetyn avoimen tarjouskilpailun perusteella (ks. jäljempänä 80–90 kohdassa esitetty yksityiskohtainen analyysi),

c) Ellinikos Hrisos -yrityksen vuoden 2003 kaupassa hankkimien malmivarojen arvoa, samoin edellä mainitun arviointiraportin perusteella (ks. jäljempänä 91–97 kohdassa esitetty yksityiskohtainen analyysi),

d) niiden verojen määrää, joista Ellinikos Hrisos vapautettiin myyntisopimuksen perusteella (ks. jäljempänä 118–124 kohdassa esitetty yksityiskohtainen analyysi).

(19) Joulukuun 10 päivänä 2008 tekemässään menettelyn käynnistämistä koskevassa päätöksessä komissio epäili, oliko Kreikka myynyt Kassandran kaivokset Ellinikos Hrisos -yritykselle markkinahintaan, koska myyntiä varten ei järjestetty avointa tarjouskilpailua eikä riippumaton arvioija arvioinut omaisuuseriä. On siis kyseenalaista, onko markkina-arvoa alempaan hintaan tapahtunut myynti yhteensopiva SEUT-sopimuksen kanssa. Päätöksessä viitattiin myös Kassandran kaivosten omaisuuserien arviointiraporttiin, joka julkaistiin European Goldfields -yrityksen (Ellinikos Hrisos -yrityksen osakkeenomistaja) laskuun. Kyseisen raportin mukaan Kassandran kaivosten omaisuuserien arvo hyvin toimivilla markkinoilla oli 500 miljoonaa Yhdysvaltain dollaria (joka vastasi 411 miljoonaa euroa 30 päivänä kesäkuuta 2004, kun kyseisen päivän vaihtokurssi oli 1,2155 Yhdysvaltojen dollaria / euro ([11])). Mainitun raportin, jäljempänä 'Behre Dolbearin raportti', julkaisija on Behre Dolbear International Ltd, joka European Goldfields -yrityksen mukaan on "kuuluisa konsulttitoimisto kaivosteollisuuden alalla" ([12]).

(20) Komissio epäili myös, että vapautus velvollisuudesta maksaa veroja ja alennukset oikeuskuluista ovat vapautuksia SEUT-sopimuksen mukaisista taloudellisista velvollisuuksista valtiota kohtaan.

([8]) Hallituksen virallinen lehti, 28.1.2004.

([9]) Laki 1521/1950, joka ratifioitiin lailla 1587/1950, Kreikan hallituksen virallinen lehti 294 A.

([10]) Kreikan kaivoslaki vuodelta 1973, hallituksen virallinen lehti 277 A, 5.10.1973.

([11]) Joulukuun 10 päivänä 2008 tekemässään päätöksessä muodollisen tutkintamenettelyn käynnistämisestä komissio käytti syyskuun 28 päivän 2004 (jolloin Behre Dolbearin raportti julkaistiin) vaihtokurssia, jonka mukaan raportissa mainittu 500 miljoonaa US-dollaria muunnettiin 408 miljoonaksi euroksi. Käsillä olevassa päätöksessä komissio päätti, että on asianmukaista käyttää kesäkuun 30 päivän 2004 vaihtokurssia, koska se on päivämäärä, jona Behre Dolbearin raportti ja siinä mainitut arvot ovat voimassa.

([12]) Behre Dolbear mainitaan myös useissa kaivosalan selvityksissä ja selvityksissä (joita on tehty Yhdistyneille kansakunnille, Citibankille ja Intian hallitukselle, mutta myös yrityksille, kuten Anglo Asian Mining plc:lle, Chaarat Holdings Ltd:lle ja Central African Mining and Exploration Company plc:lle).

III **KREIKAN JA ASIANOSAISTEN OSAPUOLTEN HUOMAUTUKSET**

III a *KREIKAN VALTION JA TUENSAAJAN HUOMAUTUKSET*

(21) Kreikan valtion ja tuensaajan huomautukset ovat suureksi osaksi samoja. Komissio esittää ne siksi yhdessä jäljempänä 22–31 kohdassa.

(22) Kreikan viranomaisten ja tuensaajan mukaan Kreikan valtio toimi ainoastaan välittäjänä vuonna 2003 tehdyssä kaupassa, sillä TVX Hellas, joka oli selvitystilassa, ei voinut myydä kaivoksia suoraan Ellinikos Hrisos -yritykselle. Kreikka ja tuensaaja väittivät myös, ettei Kreikka missään vaiheessa omistanut kyseisiä kaivoksia eikä saanut minkäänlaista rahasummaa vuonna 2003 tehdyssä kaupassa, sillä kyseiset 11 miljoonaa euroa maksettiin suoraan TVX Hellas -yritykselle. Väitettiin myös, että vuoden 1995 liiketoimi suoritettiin TVX Hellas -yrityksen ja aikaisemman omistajan välillä; tämä oli konkurssia hakenut pörssissä noteeraamaton yhtiö. Tämän vuoksi vuonna 2003 tapahtuneessa kaupassa ei ollut mukana valtion varoja.

(23) Kreikan viranomaiset ja tuensaaja väittävät lisäksi, että Kassandran kaivosten markkina-arvo myyntihetkellä oli pienentynyt tai jopa negatiivinen, mikä johtui kaivostoiminnan pitkäaikaisesta keskeytyksestä ja kaivoslupien peruuttamisesta. Kaivosten negatiivinen markkina-arvo saattoi myös käydä ilmi siitä, että TVX Hellas -yrityksen omistaja Kinross, joka oli markkinatalouden pohjalta toimiva yritys, arvioi kaivoksen arvon negatiiviseksi kirjatessaan taseeseensa sijoituksestaan seuranneita merkittäviä tappioita. Väitettiin myös, että Ellinikos Hrisos -yrityksen, joka ei myöskään ole pörssiyhtiö, maksaman positiivisen hinnan oikeutti sopimuksen kumoamislauseke, joka poisti ostajan riskin. Huomautuksissa tuodaan lisäksi esille, että kaivosyhtiön ostamaa maata voidaan käyttää vain kaivostoimintaan, eikä sillä ole markkina-arvoa, koska Kreikan lainsäädännön mukaan kaivostoiminnalle annetaan etusija tällaisilla seuduilla. Siksi väitetään, että kaivosoikeuksien arvon pieneneminen, joka johtui toiminnan pitkäaikaisesta keskeyttämisestä ja kaivoslupien peruuttamisesta, toi mukanaan myös maan arvon alenemisen. Lopuksi väitetään, että kultavarannolla, joka oli osa Ellinikos Hrisos -yritykselle myydystä omaisuudesta, oli vuonna 2003 negatiivinen arvo. Tämä johtui osittain kullan alhaisesta hinnasta ja toisaalta toimintaan liittyvien menojen, kuten kuljetus- ja työstökulujen suuruudesta.

(24) Liiketoimeen sovellettaviin markkinatalouden kriteerien osalta ja edellä esitetty huomioon ottaen huomioon Kreikan viranomaiset ja tuensaaja väittävät, että kyseisiin kriteereihin kuuluvat myös ympäristö- ja yhteiskunnalliset kysymykset, jotka osaltaan liittyvät yrityksen kuvaan ja henkilökunnan tyytyväisyyteen. Tätä näkemystä vahvistaa se, että TVX Hellas, joka on markkinataloudessa toimiva yritys, otti huomioon työvoima- ja ympäristökysymykset maksaessaan korvauksia. Väitettiin myös, että jos kaivoksia ei olisi myyty, olisi seurannut huomattavia ympäristökustannuksia (noin 15,7 miljoonaa euroa), jotka olisivat tulleet Kreikan valtion kannettaviksi. Huomautuksissa mainitaan samalla, että Elliniko Hrisos -yrityksen maksama hinta oli perusteltu myös markkinatalouden kriteerien perusteella, koska se oli sama hinta, jota TVX Hellas (listautumaton yritys) pyysi. Kreikan valtion ja tuensaajan mukaan TVX Hellas olisi pyytänyt korkeampaa hintaa, jos olisi voinut. Myös mainitaan, että Ellinikos Hrisos -yrityksen maksama hinta vastasi omaisuuden kirjanpitoarvoa TVX Hellas -yrityksen kirjanpidossa. Lopuksi huomautuksissa mainitaan, että vuonna 2003 maksettu hinta vastasi kaivosten käytännön arvoa eli Stratonin kaivoksen arvoa; se oli ainoa toiminnassa oleva kaivos. Mitä tulee Skouriesin kaivokseen, Kreikan valtio ja tuensaaja väittävät, ettei siellä ole ollut kaivostoimintaa eikä tehty sijoituksia. Ainoastaan TVX Hellas on teettänyt kaivostutkimuksen ennen vuonna 2003 tapahtunutta myyntiä. Ne korostavat myös, että kaivosrakennusten rakennuttaminen Skouriesin kaivoksessa edellyttää merkittäviä investointeja. Edellä mainituista syistä väitetään, ettei vuoden 2003 myynti tarjonnut Ellinikos Hrisos -yritykselle minkäänlaista etua.

(25) Mitä tulee Behre Dolbearin raporttiin, sen enempää Kreikka kuin tuensaajakaan eivät kiistä konsulttitoimiston luotettavuutta. Molemmat kuitenkin vastustavat raportin johtopäätöksiä ja väittävät, ettei raporttia voi ottaa huomioon, koska sen tarkoituksena oli herättää sijoittajien mielenkiinto. Lisäksi raportin viiteajankohta oli kesäkuu 2004, kun myynti tapahtui joulukuussa 2003. Ne huomauttavat myös, että Behre Dolbearin raportissa arvioitiin kaivosten arvo omaisuuserien ja niihin liittyvien kaivoslupien yhteissummana. Ellinikos Hrisos kuitenkin osti vain omaisuuserät, ja Kreikan valtion oli määrä myöhemmin myöntää kaivosluvat. Kreikka ja tuensaaja väittävät myös, ettei raportissa tarkoiteta myytäviä omaisuuseriä vaan Ellinikos Hrisos -yrityksen arvoa elinkelpoisena yrityksenä, eikä se sen vuoksi anna tietoa niiden omaisuuserien arvosta, jotka Kreikan valtio myi joulukuussa 2003. Huomautuksissa mainitaan myös, että Behre Dolbear arvioi raportin sivulla 37 olevassa taulukossa lähes tuotantokykyisellä tasolla olevien Kassandran kaivosten nettonykyarvoksi -2,59 miljoonaa Yhdysvaltojen dollaria, ja siksi todellisuudessa maksettu hinta (11 miljoonaa euroa) oli korkeampi kuin kaivosten markkina-arvo.

(26) Jos kuitenkin Behre Dolbearin raportti otetaan huomioon, Kreikka väittää, että raportissa sovelletuista kolmesta eri menetelmästä ainoastaan tuloihin perustuva lähestymistapa voidaan hyväksyä, koska se on kansainvälisesti käytetty arvioinnin perusmenetelmä. Sitä saisi kuitenkin käyttää vain siinä mainitun päivämäärän yhteydessä ja edellyttäen, että kaivosluvat myönnetään ja tehdään merkityksellisiä investointeja.

(27) Toisaalta Kreikan viranomaiset ja tuensaaja myöntävät, että Kreikka myi omaisuuserät suoraan Ellinikos Hrisos -yritykselle järjestämättä avointa tarjouskilpailua tai arvioimatta niiden arvoa etukäteen. Tämä johtui kiireestä, koska haluttiin säilyttää työpaikkoja ja varmistaa ympäristönsuojelu. Mainitaan myös, että TVX Hellas -yrityksellä oli korvausvaatimuksia Kreikan valtiolle 293,5 miljoonan euron edestä niiden tappioiden vuoksi, joita syntyi kaivostoimintaan tehdyistä sijoituksista (kun toiminta pysähtyi vuonna 2002 tehtyjen lupien peruuttamista koskevien päätösten vuoksi) sekä ympäristönsuojeluun osoitetuista menoista. Ne toivat esille myös sen, ettei myyntisopimuksessa ole työpaikkojen vähimmäismäärää koskevaa lauseketta. Kaivostoiminnassa tarvitaan paljon työvoimaa, mutta ei ole mahdollista määrätä, kuinka paljon työpaikkoja olisi säilytettävä. Lisäksi mainittiin, että jos komissio antaa määräyksen takaisinperinnästä, voitaisiin hakea sopimuksen mitätöimistä ja vaatia Kreikan valtiota palauttamaan yhtiölle 11 miljoonaa euroa. Omaisuuserät olisi palautettava valtiolle.

(28) Kreikan viranomaiset ilmoittavat, että vuonna 1995 järjestetyssä avoimessa tarjouskilpailussa toteutunut omaisuuden arvo olisi otettava huomioon, ja että maan arvon katsottaisiin pysyneen ennallaan. Todetaan myös, että Behre Dolbearin raportissa käytetty menetelmä (tuloihin perustuva lähestymistapa) voitaisiin hyväksyä. Sitä saisi kuitenkin käyttää vain sen viitepäivämäärän (30 päivä kesäkuuta 2004) yhteydessä ja edellyttäen, että kaivosluvat myönnetään ja tehdään merkityksellisiä investointeja. Lopuksi myönnetään, että Stratonin kaivoksella oli myyntihetkellä voimassa olevia kaivoslupia ja se oli toiminnassa. Se siis täytti Behre Dolbearin raportin määritelmän, että se on lähes tuotantovalmiudessa.

(29) Veronmaksusta vapauttamisen ja oikeuskulujen alennuksen osalta ei tuensaajan mukaan pidä tässä tapauksessa soveltaa kaivosten siirtoon liittyvää lakisääteistä veroa. Kreikan mukaan kaivosten arvo oli negatiivinen, ja oli välttämätöntä löytää mahdollisille ostajille kannustimia. Kreikka toteaa myös, että Kreikan kaivoslain 173 pykälässä säädetään 5 prosentin verosta, mutta vain erikoisista syistä suoritetuista liiketoimista. Tällä tarkoitetaan Kreikan mukaan liiketoimia, joiden aiheena on onnettomuus, esimerkiksi omistajan kuolema. Säädöstä ei siis pitäisi soveltaa tässä tapauksessa. Tuensaaja väittää myös, ettei myyntisopimus ole vielä lainvoimainen peruuttamislausekkeen takia, ja siksi olisi ennenaikaista määrätä mitään veroa. Tuensaaja toteaa lopuksi, ettei oikeuskulujen pienenemiseen liity valtionvaroja, koska asianajajat ovat yksityisiä ammatinharjoittajia, ja heidän palkkioihinsa liittyvät verot ja maksut on suoritettu asianmukaisesti.

(30) Kreikka tunnustaa, että kaikesta maan myynnistä peritään 7–9 prosenttia veroa riippumatta siitä, onko kyse yhtiön omaisuuserien myynnistä tai yksityishenkilöiden omaisuuden myynnistä.

(31) Sekä Kreikan valtio että tuensaaja korostavat, että vaikka vuoden 2003 myynti katsottaisiin Ellinikos Hrisos -yritykselle tarkoitetuksi tueksi, yritys olisi ollut tukikelpoinen vuonna 1998 annettujen alueellisia valtiontukia koskevien suuntaviivojen sekä vuonna 2002 säädetyn suuriin investointihankkeisiin tarkoitettuja aluetukia koskevan monialaisen kehyksen mukaisesti. Molempia sovellettiin myyntihetkellä, ja yritys olisi ollut tukikelpoinen, koska se sijaitsee SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan a kohdassa tarkoitetulla alueella. Tuensaaja korostaa myös, että yritys voisi olla tukikelpoinen yleisen ryhmäpoikkeuksen perusteella, ympäristönsuojelusyistä myönnettäviä tukia koskevien vuonna 2008 annettujen suuntaviivojen perusteella tai SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan perusteella, koska kyseinen investointi koski kansallisella tasolla tärkeää toimialaa ja aluetta. Mitä tulee vapautukseen veronmaksusta, veron määrä oli tuensaajan mukaan 38 000 euroa, mikä on vähemmän kuin vähäistä tukea koskeva vähimmäismäärä (100 000 euroa kolmessa vuodessa) ([13]). Siitä ei koitunut Ellinikos Hrisos -yritykselle mitään etua.

III b *MUIDEN ASIANOMAISTEN HUOMAUTUKSET*

(32) Komissio sai menettelyn aloittamista koskevan päätöksen johdosta huomautuksia myös Kreikan kaivostoiminnan seurantajärjestöltä (32–34 kohdassa: EPMD) ([14]). EPMD väittää, että Kassandran kaivosten taseen vastaavien puolella on kirjattuna paljon kiinteää omaisuutta, mikä nostaa merkittävästi kaivosten arvoa, mutta jota ei otettu huomioon Behre Dolbearin raportissa. EPMD torjuu myös työttömyyden tarjoamisen selitykseksi kaivosten siirrolle siten, ettei lakisääteisiä menettelyjä noudateta. Se toteaa, ettei myyntisopimuksessa mainita, että Ellinikos Hrisos -yritys olisi velvollinen ottamaan palvelukseen tietyn määrän tai tietyn vähimmäismäärän työntekijöitä.

(33) Seuraavaksi EPMD torjuu ympäristösyiden tarjoamisen syyksi siihen, ettei kaivosten siirrossa noudatettu lain määräyksiä. Se toteaa, että vuoden 2003 myyntisopimuksen 1 kohdassa Ellinikos Hrisos vapautetaan kaikesta ympäristölle aiheutuvaan vahinkoon liittyvästä vastuusta tai sellaisen vahingon syyhyn liittyvästä vastuusta, jos vahinko tai sen syy ovat tulleet ilmi ennen myyntisopimuksen vahvistamisesta tehdyn lain julkaisua. EPMD väittää vielä, että kaivosten omaisuuteen kuuluu erittäin arvokkaat kultapitoisten mineraalien varannot. Niiden arvo väitetään 80 miljoonaksi euroksi, mitä ei mainita Ellinikos Hrisos -yrityksen kanssa allekirjoitetussa myyntisopimuksessa.

([13]) Komission asetus (EY) N:o 69/2001, annettu 12 päivänä tammikuuta 2001, EY:n perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen. Kyseinen asetus oli voimassa vuoden 2003 myyntitapahtuman aikaan.

([14]) Ks. edellä 3 kohta.

(34) Kreikka vastaa EPMD:n huomautuksiin toteamalla uudestaan, ettei Ellinikos Hrisos sen mielestä ole saanut valtiontukea. Kreikka korostaa erityisesti, ettei Kreikan valtio ollut koskaan kyseisten kaivosten omistaja tai myyjä, vaan oli toiminut ainoastaan välittäjänä kahden yksityisen osapuolen välisessä liiketoimessa. Kreikka myös väittää EPMD:n väitteitä epämääräisiksi, epätarkoiksi ja ristiriitaisiksi. Se korostaa, että EPMD pyrkii siihen, että Kassandran kaivokset palautettaisiin valtion omistukseen, koska sen perimmäisenä tavoitteena on suojella ympäristöä.

(35) Komissio sai myös Kassandran kaivosten ammattiliitoilta huomautuksia menettelyn käynnistämistä koskevasta päätöksestä ([15]). Ammattiliitot epäilevät, että toimenpiteet olisivat lainvastaista valtiontukea. Ne viittaavat kaivosten merkitykseen taloudelle ja työllisyydelle.

IV **TUEN ARVIOINTI**

(36) Komissio arvioi tässä osastossa tarkasteltavana olevia toimenpiteitä edellä mainittujen käytännön tosiseikkojen sekä Kreikan ja muiden asianosaisten väittämien pohjalta. Ensinnä komissio arvioi sen, onko tarkasteltavina olevissa toimenpiteissä kyse valtiontuista, voidakseen tehdä asiasta päätöksen (IV a kohta). Sen jälkeen, jos jokin toimenpide todella on valtiontukea, komissio arvioi, onko toimenpide sisämarkkinasääntöjen mukainen (IV b kohta).

IV a *ONKO KYSEESSÄ SEUT-SOPIMUKSEN 107 ARTIKLAN 1 KOHDASSA TARKOITETTU VALTIONTUKI*

(37) Voidakseen määritellä, missä määrin jokin toimenpide on valtiontukea, komission on arvioitava, täyttääkö kyseessä oleva toimenpide SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdan vaatimukset. Kyseisessä kohdassa säädetään seuraavaa: ”Jollei perussopimuksissa toisin määrätä, jäsenvaltion myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu sisämarkkinoille, siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.”

(38) Edellä mainitun säännöksen valossa komissio tämän jälkeen arvioi, missä määrin Ellinikos Hrisos -yritykseen kohdistetut kiistanalaiset toimenpiteet ovat valtiontukea.

TOIMENPIDE 1: MARKKINA-ARVOA PIENEMPI MYYNTIHINTA

a. ***Etu***

(39) Kun valtio myy omaisuutta markkina-arvoa alempaan hintaan, aiheutuu toimesta etua ostajalle (joka saa haltuunsa omaisuutta tuettuun hintaan). Tämä on mahdollisesti valtiontukea. Päinvastaisessa tapauksessa omaisuutta myydään markkinahintaan (mihin ei sisälly valtiontukea), kun hinnan määrää riippumaton arvioija ja se vastaa myyntihintaa tai kun myynti toteutetaan kilpailuolosuhteissa avoimessa, läpinäkyvässä ja ehtoja sisältämättömässä kilpailussa, jossa valitaan suurin tarjous ([16]).

(40) Käsillä olevassa tapauksessa Kassandran kaivokset myytiin järjestämättä avointa tarjouskilpailua tai arvioimatta niiden arvoa etukäteen. Välttääkseen valtiontuen myöntämistä valtion on toimittava järkevänä voittojaan maksimoivana yksityisen sektorin omistajana eli markkinataloudessa toimivana myyjänä, jonka on pyrittävä parhaimpaan mahdolliseen myynnistä saatavaan tulokseen. Tämän vuoksi komissio arvioi käsillä olevassa tapauksessa, toimiko Kreikan valtio markkinataloudessa toimivan myyjän tavoin.

(41) Kreikan viranomaiset ja tuensaaja korostavat, että myös ympäristökysymyksiä ja yhteiskunnallisia kysymyksiä on tarkasteltava markkinatalouden arviointiperusteina, koska ne liittyvät yhtiöstä muodostuvaan kuvaan ja henkilöstön tyytyväisyyteen. Niiden mielestä tätä näkemystä vahvistaa se, että TVX Hellas, joka on markkinataloudessa toimiva yritys, otti huomioon työvoima- ja ympäristökysymykset maksaessaan henkilöstölleen korvauksia jopa vanhojen ympäristövelvoitteiden perusteella (jotka olivat peräisin ennen vuonna 2003 tapahtunutta myyntiä). Ne väittävät, että markkinataloudessa toimiva myyjä samalla tavoin hyväksyy alhaisemman hinnan ympäristö- ja yhteiskunnallisten ongelmien vuoksi.

(42) Komissio ei voi hyväksyä tätä väitettä. Ympäristöongelmat ja yhteiskunnalliset ongelmat ovat luonteeltaan yleisiä ja kuuluvat viranomaisten toimivaltaan. Markkinatalouden toimija ottaa työttömyyteen ja ympäristöön liittyvät kysymykset huomioon korkeintaan rajoitetussa määrin suojellakseen tai edistääkseen mainettaan yhteiskunnallisissa ja ympäristöasioissa velvollisuudentuntoisena yrittäjänä, mutta ei silloin, jos se vaarantaa merkittävästi sen taloudellisia etuja. Joka tapauksessa markkinatalouden perustein toimiva myyjä arvioisi myynnin yhteydessä tällaisista asioista aiheutuvien maksujen ja kustannusten määrät voidakseen päätellä, miten ne voisivat vaikuttaa hyväksyttävään hintaan. Käsillä olevassa tapauksessa komissio huomauttaa, ettei sopimuksessa ole asiaa koskevia taloudellisia määräyksiä, eikä Kreikka ole osoittanut, että se olisi myynnin aikoihin tehnyt minkäänlaisia arvioita tällaisista taloudellisista kustannuksista.

(43) Kreikan viranomaiset ja tuensaaja väittävät lisäksi, että kaivosten markkina-arvo oli negatiivinen. Tämä kävi niiden mukaan ilmi siitä, että TVX Hellas -yrityksen

([15]) Ks. edellä 3 kohta.

([16]) Kilpailupolitiikkaa koskeva raportti, 1993, s. 256.

omistajayhtiö Kinross, joka oli markkinatalouden pohjalta toimiva yritys, arvioi kaivoksen arvon negatiiviseksi kirjatessaan taseeseensa sijoituksestaan seuranneita merkittäviä tappioita.

(44) Komissio ei voi hyväksyä tätä väitettä. Komissio toteaa, että TVX Hellas lopetti yritystoimintansa Kassandran kaivoksissa, koska valtioneuvosto oli peruuttanut kaivosluvat. Stratonilla oli kuitenkin voimassa oleva kaivoslupa, kun TVX Hellas myi sen valtiolle (ks. edellä oleva 13 kohta), mutta Olympiasin lupa ei ollut voimassa. Komissio katsoo, että TVX Hellas päätti myydä Kassandran kaivokset, koska sen merkittävät sijoitukset Olympiasin kaivokseen olivat epäonnistuneet. TVX Hellas -yhtiön päätös liittyi siis Olympiasiin tehtyjen investointien arvoon eikä Stratonin kaivoksen arvoon.

(45) Kreikan viranomaiset ja tuensaaja myöntävät, että Kreikka myi omaisuuserät suoraan Ellinikos Hrisos -yritykselle järjestämättä avointa tarjouskilpailua tai arvioimatta niiden arvoa etukäteen. Tämä johtui kiireestä, koska haluttiin säilyttää työpaikkoja ja varmistaa ympäristönsuojelu. Mitä jälkimmäiseen asiaan tulee, Kreikan viranomaiset ja tuensaaja korostavat, että jos kaivoksia ei olisi myyty, olisi valtio saanut kantaakseen huomattavat ympäristökustannukset (noin 15,7 miljoonaa euroa). Mitä tulee työpaikkoihin, Kreikan viranomaiset ja tuensaaja myöntävät, ettei myyntisopimuksessa ole työpaikkojen vähimmäismäärää koskevaa lauseketta. Ne korostavat kuitenkin, ettei työpaikkojen lukumäärää ole mahdollista määrätä, ja että kaivostoiminnassa tarvitaan paljon työvoimaa.

(46) Komissio huomauttaa edellisen johdosta, ettei myytävien omaisuuserien arvoa arvioitu millään tavalla ennen myyntiä ja ettei myyntiä toteutettu avoimessa menettelyssä, vaan suorassa kosketuksessa ostajan kanssa. Mitä tulee ympäristökustannuksiin, joiden väitetään tulevan valtion kannettavaksi, komissio toteaa, ettei niihin viitata sopimuksessa eikä missään muussakaan sen aikaisessa asiakirjassa. Komissio toteaa myös, ettei ostajalle sälytetty mitään muuta ympäristövelvoitetta lain määräämien velvoitteiden lisäksi. Komissio katsoo, että jos ympäristökustannukset katsotaan tekijäksi, joka on arvioitava myyntihinnan määrittämistä varten, yksityissektorilla toimiva myyjä arvioisi huolellisesti tällaisten kustannusten määrän ennen myyntihinnan määrittämistä. Kreikka ei ole osoittanut, että se olisi ennen myyntiajankohtaa millään tavoin tehnyt tällaista määrällistä arviota tai olisi muulla tavalla ottanut huomioon tällaisia ympäristökustannuksia.

(47) Komissio huomauttaa myös, ettei vuoden 2003 myyntisopimuksessa ollut lauseketta, joka olisi velvoittanut ostajan säilyttämään tai luomaan tietyn vähimmäismäärän työpaikkoja. Komissio ei tämän vuoksi voi hyväksyä väitettä, että ostajalle olisi asetettu velvoite säilyttää enemmän työpaikkoja kuin taloudellisista syistä oli tarpeen, sillä myyntisopimuksessa ei määrätty mistään velvoitteesta tietyn työpaikkamäärän säilyttämiseksi. Komissio katsoo, että yksityisen myyjän näkökulmasta mikään työpaikkojen määrään tai ympäristönsuojeluun liittyvä peruste ei pysty selittämään kaivosten markkina-arvoa alhaisempaa myyntihintaa.

(48) Edellä olevien 46 ja 47 kohdan perusteella komissio ei voi hyväksyä Kreikan ja tuensaajan edellä 45 kohdassa esittämiä väitteitä.

(49) Työpaikkojen ja ympäristönsuojelun osalta (ks. 45 kohta) Kreikan kaivostoiminnan seurantajärjestö kyseenalaistaa työttömyyden tarjoamisen selitykseksi kaivosten siirrolle lakisääteisten menettelyjen vastaisesti. Se toteaa, ettei myyntisopimuksessa mainita, että Ellinikos Hrisos -yritys olisi velvollinen ottamaan palvelukseen tietyn määrän tai tietyn vähimmäismäärän työntekijöitä. Kreikan kaivostoiminnan seurantajärjestö huomauttaa myös, että Ellinikos Hrisos sai etua siten, että se vuoden 2003 myyntisopimuksen 1 kohdan perusteella vapautettiin kaikesta ympäristölle aiheutuvaan vahinkoon liittyvästä vastuusta tai sellaisen vahingon syyhyn liittyvästä vastuusta, jos vahinko tai sen syy ovat tulleet ilmi ennen myyntisopimuksen vahvistamisesta tehdyn lain julkaisua.

(50) Kreikan kaivostoiminnan seurantajärjestön edellä esittämästä toisesta väittämästä komissio toteaa, että vuoden 2003 myyntisopimus todellakin vapauttaa Ellinikos Hrisos -yrityksen kaikesta ympäristölle aiheutuvaan vahinkoon liittyvästä vastuusta, jos vahinko tai sen syy ovat tulleet ilmi ennen myyntisopimuksen vahvistamisesta tehdyn lain julkaisua. Komissio katsoo, ettei edellä mainittu sopimuksen kohta suo Ellinikos Hrisos -yritykselle erillistä ja erityistä etua, joka olisi muuta kuin myyntihinta. Yksityisoikeudellisissa sopimuksissa on useinkin lausekkeita, joissa sovitaan erilaisten menneiden taloudellisten velvoitteiden jakamisesta myyjän ja ostajan välillä. Viime kädessä myyntisopimuksen osapuolet ottavat tällaiset lausekkeet huomioon myyntihinnasta sopiessaan. Siitä syystä olennainen kysymys tässä tapauksessa on, vastaako kauppa kaivosten markkina-arvoa, kun kauppaehdot otetaan huomioon.

(51) Kreikan viranomaiset ja tuensaaja korostavat vielä, ettei vuoden 2003 kauppa suonut Ellinikos Hrisos -yritykselle mitään etua, koska sen maksama hinta oli sama kuin omaisuuserien kirjanpitoarvo TVX Hellas -yhtiön (yhtiö, joka oli Kassandran kaivosten pääomistaja ennen Kreikan valtiota) kirjanpidossa.

(52) Komissio ei voi hyväksyä tätä väitettä. Se katsoo, ettei TVX Hellas -yhtiön kirjanpitoarvoa voida ottaa huomioon omaisuuserien arvoa määritettäessä, koska se perustuu yrityksen verotussyistä tekemään poistoon ([17]) ja vastaa siksi omaisuuserien kirjanpitoarvoa. Oikeuskäytännön mukaan ([18]) kirjanpitoarvo ei aina ole sama kuin markkina-arvo, kun tarkoituksena on omaisuuserien arviointi myyntihinnan määrittämiseksi. Kyseessä olevat omaisuuserät myös siirrettiin erillisinä, ja edellisen omistajan tekemät poistot koskivat ainoastaan sen kirjanpitoa ja verotusta.

(53) Kreikan viranomaiset ja tuensaaja väittävät lisäksi, että Ellinikos Hrisos -yrityksen maksama hinta oli perusteltu myös markkinatalouden kriteerien perusteella, koska se oli sama hinta, jota TVX Hellas (listautumaton yritys) pyysi. TVX Hellas olisi pyytänyt korkeampaa hintaa, jos olisi voinut.

(54) Komissio ei voi hyväksyä tätä väitettä. Komissio katsoo, että Kreikan valtion TVX Hellas -yhtiölle maksama hinta oli tulos osapuolten toisilleen osoittamien vaateiden selvityksestä. Komissio toteaa myös, että TVX Hellas -yhtiön vaatimukset valtiolle olivat 293,5 miljoonaa euroa (ks. edellä 15 kohta). Tämän mukaan selvityksen lopputulos voisi olla erilainen, jos osapuolien vaatimukset koskevat erilaisia summia, silloinkin kun ne liittyvät samojen omaisuuserien myyntiin. Tämän vuoksi komissio katsoo, ettei edellä mainittu vaatimusten selvitys edusta myytyjen omaisuuserien arvoa.

(55) Samalla komissio katsoo, että edellä mainitut vaatimukset koskivat osapuolien pyytämiä vahingonkorvauksia. Kreikan valtion vaatimus koski ympäristövahinkoja, jotka TVX Hellas oli Kreikan mukaan aiheuttanut. TVX Hellas -yhtiön vaatimus koski ympäristökustannuksia sekä investointitappioita, jotka yhtiö väitti kärsineensä siksi, että sen kaivosluvat oli peruutettu vuonna 2002. Komissio toteaa myös, ettei omaisuuseriä ollut millään tavoin arvioitu silloin kun vaatimukset selvitettiin. Siksi 11 miljoonan euron hinta, jolla Kassandran kaivokset myytiin valtiolle, liittyi osapuolien väitettyihin vastuisiin eikä omaisuuserien arvoon.

(56) Komissio toteaa myös, että TVX Hellas -yhtiön päätös myydä Kassandran kaivokset liittyi sen Olympiasiin tehtyjen huomattavien investointien epäonnistumiseen ja siten Olympiasiin tehtyjen investointien arvoon eikä Stratonin arvoon. Ellinikos Hrisos ei ollut tehnyt tällaisia investointeja eikä se kärsinyt investointien epäonnistumisesta. Komissio katsookin, että 11 miljoonan euron hinta, jolla Kassandran kaivokset myytiin valtiolle, perustuu vain TVX Hellas -yhtiön ja Kreikan valtion väliseen kauppasuhteeseen ja TVX Hellas -yhtiön erityistilanteeseen myyntiajankohtana. Se ei voinut perustua erilliseen myyntisopimukseen, kuten Kreikan valtion ja Elliniko Hrisos -yhtiön välinen sopimus.

(57) Edellä 54–56 kohdan perusteella komissio tekee johtopäätöksen, ettei Kreikan valtion ja TVX Hellas -yhtiön vaatimusten selvityksen ja omaisuuserien arvon välillä ole yhteyttä.

(58) Määrittääkseen, vastaako myyntihinta omaisuuserien markkina-arvoa, komissio jakoi edellisen perusteella omaisuuserät kolmeen luokkaan: a) kaivokset, b) maa ja c) mineraalivarannot. Omaisuuserien markkina-arvon laskennassa komissio käytti Behre Dolbearin raporttia (ks. edellä 19 kohta). Mitä tulee maahan, komissio todensi raportissa mainitun arvon sen hinnan perusteella, joka oli maksettu kyseisestä maa-alueesta vuonna 1995 (ks. edellä 11 kohta).

(59) Kreikan valtio ja tuensaaja väittävät, ettei Behre Dolbearin raporttia voi ottaa huomioon, koska sen tarkoituksena oli herättää sijoittajien mielenkiinto. Komissio ei voi hyväksyä tätä väitettä, koska sijoittajien mielenkiinnon herättäminen on minkä tahansa arviointiraportin tärkeä ja hyväksyttävä tavoite, kun raportin julkaisija on markkinataloudessa toimiva yritys, joka etsii pääomaa rahoitusmarkkinoilta. Minkä tahansa arvion pätevyys on syytä tutkia, mutta sitä ei voi pitää epäluotettavana vain siksi, että sen tarkoituksena on rohkaista sijoittajia.

(60) Kreikan valtio ja tuensaaja väittävät myös, ettei raporttia voi ottaa huomioon, koska raportin viiteajankohta oli kesäkuu 2004, kun myynti tapahtui joulukuussa 2003.

(61) Komissio ei voi hyväksyä tätä väitettä. Se toteaa, että vaikka Behre Dolbearin raportin päivämäärä on 30 päivä kesäkuuta 2004, voidaan sen sisällön katsoa koskevan joulukuussa 2003 tapahtunutta myyntiä, koska tiedot on saatu metallien hintojen kehityksestä vuosina 1993–2003.

([17]) Arvonalennus (poisto) veroviranomaisten määräämän prosenttimäärän mukaisesti.

([18]) Ks. asia T-415/05, Helleenien tasavalta v. Euroopan komissio, 307 ja 308 kohta.

(62) Kreikan valtio ja Ellinikos Hrisos väittävät, ettei raportti koske myytäviä omaisuuseriä vaan Elliniko Hrisos -yrityksen arvoa toimivana yrityksenä, eikä se siksi osoita Kreikan valtion joulukuussa 2003 myymien omaisuuserien arvoa. Komissio ei voi hyväksyä tätä väitettä, koska raportissa esitetään yksityiskohtainen arvio myytävien omaisuuserien arvosta yrityksen kokonaisarvon laskemiseksi.

A a **Kaivosten arvon laskeminen**

A a 1 *Kaivosten arvoa koskevat väitteet*

(63) Kreikan viranomaiset ja tuensaaja väittävät, että Kassandran kaivosten markkina-arvo myyntihetkellä oli laskenut tai jopa negatiivinen, mikä johtui kaivostoiminnan pitkäaikaisesta keskeytyksestä ja kaivoslupien peruuttamisesta. Ne väittävät myös, että vuonna 2003 tehdyssä kaupassa maksettu hinta vastasi Stratonin kaivoksen arvoa, koska se oli ainoa toiminnassa oleva kaivos. Kreikka myöntää erityisesti, että Stratonilla oli voimassa olevat kaivosluvat, se oli toiminnassa ja täytti siten Behre Dolbearin raportissa olevan lausekkeen vaatimuksen ”lähes tuotantokykyinen”.

(64) Komissio toteaa, että vuonna 2002 tehdyt päätökset lupien peruuttamisesta vaikuttivat vain Olympiasin kaivosten arvoon, koska Stratonin kaivosluvat olivat myyntiajankohtana voimassa, ja Stratonin kaivoksella oli siten jotain arvoa. Samaan aikaan TVX Hellas lopetti toimintansa, koska sen kullankaivuun alalle tekemät investoinnit olivat epäonnistuneet, kun Olympiasin luvat peruttiin. TVX Hellas -yhtiön päätös liittyi siis vain Olympiasiin tehdyn investoinnin arvoon eikä Stratonin kaivoksen arvoon.

(65) Skouriesin kaivoksen osalta Kreikan valtio ja tuensaaja väittävät, ettei siellä ole ollut kaivostoimintaa eikä ole tehty sijoituksia. Ainoastaan TVX Hellas on teettänyt kaivostutkimuksen ennen vuonna 2003 tapahtunutta myyntiä. Kaivosrakennusten rakennuttaminen Skouriesin kaivoksessa edellyttää merkittäviä investointeja.

(66) Komissio toteaa, ettei kyseisellä kaivoksella ollut kaivoslupia tai valmiita kaivosrakenteita. Kreikan viranomaiset ja tuensaaja eivät kuitenkaan toimittaneet mitään tietoja tai perusteluja, jotka olisivat osoittaneet, ettei Skouriesin kaivoksella ollut tarvittavia hallinnollisia lupia tai ettei sen toiminta ollut taloudellisesti kannattavaa. Lisäksi Behre Dolbearin raportin mukaan Skouriesin kaivosten kehittämiseen ja rakentamiseen tarvittavat pääomakustannukset vuonna 2004 olivat 268 miljoonaa Yhdysvaltain dollaria eli 220 miljoonaa euroa. Behre Dolbear toteaa raportissaan olevansa vakuuttunut siitä, että kyseiset kustannukset ovat ”kohtuulliset”. Komissio katsoo siksi, ettei kaivoslupien myöntämiselle tai kaivosrakennusten rakentamiselle ja kaivostoiminnan harjoittamiselle Skouriesissa ole hallinnollisia tai taloudellisia esteitä.

(67) Edellä olevien 63–66 kohtien perusteella komissio katsoo, että Olympiasin markkina-arvo oli myyntihetkellä vaarantunut vuonna 2002 tapahtuneen lupien peruuttamisen vuoksi, mutta samaa ei voi sanoa Stratonin ja Skouriesin markkina-arvosta. Sen vuoksi Kassandran kaivosten markkina-arvon määritys oli mahdollista myyntihetkellä vuonna 2003.

A a 2 *Kaivosten arvon laskeminen*

(68) Kassandran kaivosten arvon laskemiseksi komissio tarkasteli kaikista kolmesta kaivoksesta (Stratoni, Olympias ja Skouries) seuraavia kahta asiaa: a) kaivoksen arvo, jonka täytyy perustua myyntihetkellä vallinneisiin taloudellisiin tekijöihin ja b) kaivoksen toimintakyky, jonka ansiosta kyseinen arvo voitaisiin realisoida. Komissio päättelee näiden kahden tekijän perusteella, että Stratonilla ja Skouriesilla oli tietty arvo, joka oli mahdollista realisoida, kun taas Olympiasin arvoa vuonna 2003 tapahtuneen myynnin hetkellä oli vaikea määrittää.

(69) Komissio käytti kaivosten arvon määrittämiseksi Behre Dolbearin raporttia. Siinä sovelletaan kolmea menetelmää Kassandran kaivosten arvon laskemiseksi hyvin toimivilla markkinoilla: a) arviointi tulojen perusteella ([19]), b) arviointi vertailukelpoisten liiketoimien (samantapaisten kauppojen) perusteella ja c) markkina-arvoon perustuva lähestymistapa ([20]). Näillä kolmella menetelmällä saadaan seuraavat arvot: a) 130,3–402,5 miljoonaa Yhdysvaltain dollaria eli 107,2–331,1 miljoonaa euroa, b) 504,7 miljoonaa Yhdysvaltain dollaria eli 415,2 miljoonaa euroa ja c) 614,9 miljoonaa Yhdysvaltain dollaria eli 505,9 miljoonaa euroa. Tuloihin perustuvassa menetelmässä saatujen arvioiden suuri hajonta johtuu käytetyistä erilaisista hinnoittelutavoista (ks. jäljempänä 72 kohta). Näistä kolmesta menetelmästä komissio valitsi tuloihin perustuvan. Valinnan perustelut eritellään taulukossa.

([19]) Kaikkien kolmen kaivoksen kassavirrat analysoitiin tuloihin perustuvassa menetelmässä seuraavina ajanjaksoina: a) 2004–2035 Olympiasin osalta, b) 2004–2015 Stratonin osalta ja c) 2004–2034 Skouriesin osalta.

([20]) Tuloihin perustuvassa lähestymistavassa määritetään kohtuullinen markkina-arvo diskonttaamalla omaisuuserästä syntyvät kumulatiiviset hyödyt, mikä muuttaa hyödyt nykyarvoksi. Vertailukelpoisten liiketoimien menetelmässä määritetään kohtuullinen markkina-arvo kullalla tehtyjen liiketoimien nykyarvon perusteella, jos kohtuullinen markkina-arvo voidaan määrittää. Markkina-arvomenetelmä taas perustuu nykyarvoon, joka pörssissä osoitetaan kultayhtiöille niiden tunnettujen ja oletettujen varantojen perusteella.

Taulukko

Syyt tuloihin perustuvan menetelmän käyttöön

Tuloihin perustuva menetelmä	Vertailukelpoiset liiketoimet	Markkina-arvo
Tuloihin perustuvassa menetelmässä määritetään yksityiskohtaisesti kaikkien kolmen kaivoksen arvo, joka perustuu metallien hintaan hetkellä, jona kaivokset myytiin. Laskettaessa omaisuuserän arvoa liiketoimen yhteydessä voidaan ottaa huomioon vain liiketoimen suoritushetkellä vallitsevat tekijät.	Vertailukelpoisten liiketoimien menetelmällä tehtävän arvion perusta on kyseenalainen, koska kaksi kaivosta ei koskaan voi olla täysin samanlaisia. Behre Dolbearin mukaan vertailukelpoisten liiketoimien menetelmä on kiistanalainen, koska jokainen malmiesiintymä, vaikka se olisi samaa hyödykettä, eroaa jossain määrin muista esiintymistä, koska mineralogia, louhintaolosuhteet, metallurgia, ympäristöolot, vallitsevat yhteiskunnalliset olosuhteet, esiintymien laatu ym. ovat erilaiset.	Behre Dolbearin raportissa mainitaan markkina-arvoon perustuvaa menetelmää koskeva huomautus, jonka on tehnyt American Appraisal Associates. Sen mukaan menetelmää voidaan käyttää toissijaisena arviointimenetelmänä tai menetelmänä, jolla voidaan varmistaa perusmenetelmillä tehdyt arviot.
Behre Dolbear näyttää pitävän luotettavampana tuloihin perustuvalla menetelmällä saatua arvoa. Se toteaa, että se on vuosien mittaan antanut erityisen paljon painoa tuloihin perustuvalla menetelmällä saatuun arvoon (yhteenveto arvoista Behre Dolbearin raportin sivulla 43).		Tuloihin perustuva lähestymistapa on perusmenetelmä. Se on siis kaikista luotettavin menetelmä. Lisäksi käsillä olevassa tapauksessa markkina-arvomenetelmällä voidaan todentaa vain arvo, joka on tulosta vuoden 2004 alkupuoliskon markkina-arvoista. Niitä ei voi tässä hyväksyä, koska tiedot ovat myyntiä myöhemmältä ajalta. Markkina-arvoon perustuvaa menetelmää ei siis voi käyttää edes toissijaisena arviointimenetelmänä.

(70) Kreikka myöntää, että käytettäessä Behre Dolbearin raporttia voidaan hyväksyä vain tuloihin perustuva menetelmä. Se on kansainvälisesti käytetty arvioinnin perusmenetelmä. Sitä voidaan Kreikan mukaan kuitenkin käyttää vain tietyn päivän osalta (30 päivä kesäkuuta 2004) sillä edellytyksellä, että kaivosluvat on myönnetty ja merkittäviä investointeja on tehty.

(71) Tuloihin perustuvan menetelmän avulla komissio arvioi kaivosten arvon myyntihetkellä vuonna 2003 seuraavasti (ks. jäljempänä 72–79 kohdat):

(72) Tuloihin perustuvassa menetelmässä arvioidaan lähes tuotantokelpoisten ([21]) Kassandran kaivosten kohtuullinen markkina-arvo, kuten käy ilmi kaivosten toiminnasta, kun menot on tarkoin määritelty ja otetaan huomioon tunnetut ja oletetut varannot ([22]). Raportissa käytetään arvon määrittämiseksi kolmea erilaista skenaariota niiden hintojen perusteella, joita sovellettiin seuraavina ajanjaksoina: a) keskiarvo vuosilta 1993–2003, b) vain vuoden 2004 alkupuolisko ja c) keskiarvo vuosilta 1993–2003 sekä vuoden 2004 alkupuolisko (jaettuna kahdella). Komissio katsoo, että vain vuosien 1993–2003 keskiarvoa voidaan käyttää, eikä muita skenaarioita, sillä vain kyseinen skenaario perustuu joulukuussa 2003 tapahtuneen kaupan ajankohtana vallinneisiin hintoihin ja kustannuksiin. Tämän lisäksi Behre Dolbearin käyttämät vuosien 1993–2003 hinnat eivät noudata mitään erityistä suuntausta koko tänä aikana, vaan hinnat vaihtelevat eri vuosien välillä. Komission mielestä vuosien 1993–2003 keskiarvo kuvastaa hyvin metallimarkkinoiden kehitystä. Vuoden 2004 ensimmäisen puoliskon hinnat eivät myöskään edusta kaivosten arvoa, sillä ne antavat vain hetkellisen kuvan eivätkä ota huomioon hintojen vaihtelua. Hintojen vaihtelu on otettava huomioon, jotta mahdollisten tavanomaisesta poikkeavien kauppojen tai satunnaisten tapahtumien vaikutus olisi mahdollisimman pieni ja jotta kaivosten arvosta saadaan luotettava kuva.

(73) Kreikan valtio ja tuensaaja toteavat, että Behre Dolbear arvioi lähes tuotantokelpoisten Kassandran kaivosten nettonykyarvon -2,59 Yhdysvaltojen dollariksi (raportin sivu 37, taulukko 5.3). Siten todellisuudessa maksettu hinta (11 miljoonaa euroa) oli suurempi kuin kaivosten markkina-arvo.

(74) Komissio toteaa, että tuloihin perustuvalla menetelmällä näille kolmelle (lähes tuotantokunnossa olevalle) kaivokselle saadaan seuraavat nettonykyarvot: a) Olympias: -28,79 miljoonaa Yhdysvaltain dollaria eli -23,7 miljoonaa euroa, b) Stratoni: 10,48 miljoonaa Yhdysvaltain dollaria eli 8,6 miljoonaa euroa ja c) Skouries: 15,72 miljoonaa Yhdysvaltain dollaria eli 12,9 miljoonaa euroa. Edellä mainituista kolmesta arvosta saadaan todellakin negatiivinen arvo -2,59 miljoonaa euroa.

(75) Komissio ei hyväksy Kreikan ja tuensaajan edellä esittämää väitettä. Komissio tekee edellä mainituista kolmesta arvosta johtopäätöksen, että Olympiasin nettonykyarvo (lähes tuotantokunnossa) oli myyntihetkellä negatiivinen. Se katsoo myös, että Olympiasin negatiivinen nettonykyarvo merkitsee sitä, että myyntihetkellä kaivoksen toiminnasta odotettavissa olevat voitot edellisinä 11 vuonna

([21]) Toiminnassa oleva, rakenteilla oleva tai toteutettavuustutkimuksen loppuvaiheessa oleva.

([22]) Mineraalivarannot ovat esiintymiä, joiden louhinta katsotaan taloudellisesti kannattaviksi. Varannot ovat joko oletettuja tai tunnettuja.

vallinneiden hintojen perusteella olisivat negatiiviset. Kullan hinnan tason vuoksi kuka tahansa Olympiasin omistaja olisi valinnut vaihtoehdon olla harjoittamatta kaivostoimintaa ja olisi pyrkinyt mahdollisuuksien mukaan torjumaan tappioita. Kuten on osoitettu, lopettamalla kaivostoiminnan harjoittamisen ostaja rajoittaisi tappiot 5,5 miljoonaan euroon. Ne ovat kuluja, jotka sen olisi hoidettava sopimusperusteisesti ympäristöön ja kunnossapitoon liittyvistä syistä. Edellä mainitun perusteella ei kuitenkaan voida päätellä, että Olympiasin kaivoksen arvo olisi arvioitava -5,5 miljoonaksi euroksi. Tämä siksi, että kaivoksen omistamiseen liittyy valinnaisuusarvo: omistaja voi aloittaa kaivostoiminnan, kun olosuhteet ovat suotuisat (kullan hinta on tarpeeksi korkea), ja pysäyttää toiminnan, kun olosuhteet ovat vaikeat (kullan hinta ei ole riittävän korkea). Ellinikos Hrisos on voinut päättää ostaa kaivoksen osana Kassandran kaivospakettia tai se on voinut ajatella, että se kenties pystyy tulevaisuudessa tekemään tarvittavat investoinnit Olympiasin kaivokseen ja käynnistää sen uudelleen kannattavana, kun kullan hinta saavuttaisi (huomattavasti) korkeamman tason kuin vuosina 1993–2003.

(76) Tämän valinnaisuusarvon arvioiminen luotettavasti on kuitenkin varsin monimutkaista. Vielä tärkeämpää on, että kyseinen arvo on mukautettava siihen (mahdollisesti suureenkin) todennäköisyyteen, että vaikka kullan hinta olisi niin korkea, että toiminta toisi voittoa, kyseiselle kaivokselle ei myönnettäisi lupaa. Kuten edellä 12 kohdassa mainitaan, Olympiasin kaivoksen kaivosluvat ja kullan rikastusluvat oli peruutettu ympäristösyistä, joita pidettiin vakavina. Tämän johdosta vaikuttaa kohtuulliselta arvioida varovasti Olympiasin kaivokseen liittyvä valinnaisuusarvo nollaksi. Siten Olympiasin kaivoksen nettoarvo olisi arvioitava -5,5 miljoonaksi euroksi.

(77) Sitä vastoin komissio katsoo, että Stratonin ja Skouriesin arvo on yhteensä 21,5 miljoonaa euroa eli Behre Dolbearin raportissa esitetyt arvot 8,6 ja 12,9 miljoonaa euroa (ks. edellä oleva 74 kohta), koska:

a) Stratonilla oli voimassa oleva kaivoslupa ja valmiit kaivosrakenteet sekä sen toiminnasta johtuva positiivinen arvo (positiivinen nettonykyarvo), ja se oli toiminnassa myyntihetkellä;

b) komissio katsoo, ettei kaivoslupien myöntämiselle tai kaivosrakennusten rakentamiselle ja kaivostoiminnan harjoittamiselle Skouriesissa ole hallinnollisia tai taloudellisia esteitä. Skouriesilla oli myös positiivinen arvo, joka johtui kaivoksen toiminnasta (positiivinen nettonykyarvo).

(78) Kreikan valtio ja tuensaaja väittävät, ettei kaivosten arvoa sellaisena kuin Behre Dolbear on sen arvioinut voi ottaa huomioon, koska se koskee omaisuuseriä yhdessä niihin liittyvien kaivoslupien kanssa. Ellinikos Hrisos kuitenkin osti vain omaisuuserät, ja Kreikan valtion oli määrä myöhemmin myöntää kaivostoimintaluvat. Komissio ei hyväksy tätä väitettä, koska Stratonilla oli myyntihetkellä voimassa oleva kaivoslupa, kuten edellä on osoitettu. Edellä osoitettiin myös, ettei Skouriesilla ollut hallinnollisia esteitä kaivosluvan saamiseksi. Lisäksi kustannukset, jotka Skouriesille aiheutuisivat anomuksen jättämisestä ja luvan hankkimisesta, rajoittuvat geologien ja muiden luvan anomiseen tarvittavien selvitysten laativien asiantuntijoiden palkkioihin sekä toimivaltaisen ministeriön vaatiman vakuuskirjeen maksuihin. Kreikan viranomaisten huomautusten mukaan kyseiset kustannukset ovat noin 5 000 euroa kerralta ja lisäksi vuosittain enintään 600 000 euroa. Komission mielestä nämä kustannukset ovat pienet verrattuna Skouriesin kaivoksen kehityksen ja rakentamisen pääomakustannuksiin, jotka vuonna 2004 olivat 268 miljoonaa Yhdysvaltain dollaria eli 220 miljoonaa euroa (ks. edellä 66 kohta). Komissio katsoo, etteivät edellä mainitut kaivosluvan hankkimiseen liittyvät kustannukset olisi este yritykselle, joka haluaa sijoittaa Skouriesiin. Komissio huomauttaa lisäksi, että Behre Dolbearin raportissa otetaan mukaan myös ”hallintokuluja” kaivoksen nettonykyarvon laskennassa, ja se otaksuu siksi, että Behre Dolbearin raportissa on otettu huomioon edellä mainitut kustannukset (jotka Skouriesille aiheutuisivat anomuksen jättämisestä ja luvan hankkimisesta).

(79) Edellä esitetyn perusteella kaikkien kolmen kaivoksen yhteisarvoksi arvioidaan 16 miljoonaa euroa (21,5 miljoonaa euroa – 5,5 miljoonaa euroa).

a b **Maan arvon laskeminen**

(80) Kreikan viranomaiset ja tuensaaja korostavat, että kaivosyhtiön ostamaa maata voidaan käyttää vain kaivostoimintaan, eikä sillä ole markkina-arvoa, koska Kreikan lainsäädännössä todetaan, että kaivostoiminnalle annetaan etusija tällaisilla seuduilla. Siksi kaivosoikeuksien arvon pieneneminen, joka johtui toiminnan pitkäaikaisesta keskeytyksestä ja kaivoslupien peruuttamisesta, toi mukanaan myös maan arvon alenemisen.

(81) Mitä tähän kysymykseen tulee, komissio pitää kyseessä olevaa maa-aluetta kaivoksen omaisuuseränä eikä tavallisena ”kiinteistönä” laajassa merkityksessä. Tämä johtuu kaivostoiminnan erityispiirteistä (saastuminen, ympäristön häiritseminen ym.), jonka vuoksi kyseisten omaisuuserien myynti erillään kaivoksista olisi vaikeaa.

(82) Komission mielestä kuitenkin millä tahansa yrityksen omaisuuserällä on tietty arvo, koska se myötävaikuttaa tai voi myötävaikuttaa yrityksen toimintaan ja tuottojen luomiseen. Kassandran kaivokset olivat myyntihetkellä toiminnassa, ja komissio katsoo, että maata voitiin käyttää kaivosten toimintaan ja että sillä on tietty arvo. Komissio ei sen vuoksi voi hyväksyä Kreikan ja Ellinikos Hrisos -yrityksen väitettä.

(83) Kreikan kaivostoiminnan seurantajärjestö väittää, että Kassandran kaivosten taseen vastaavien puolella on kirjattuna paljon kiinteää omaisuutta, mikä nostaa merkittävästi kaivosten arvoa, jota ei otettu huomioon Behre Dolbearin raportissa.

(84) Komission mielestä Behre Dolbear kuitenkin käytännössä ottaa maan huomioon erillään kaivoksista. Behre Dolbearin raportissa pidetään maata Kassandran kaivosten mineraalien ulkopuolisena omaisuuseränä, jolle osoitetaan arvoksi 6 miljoonaa euroa ([23]) (tätä ei määritetty tuloihin perustuvalla menetelmällä).

(85) Behre Dolbear mainitsee kuitenkin, että sen raportissa maalle osoitettu arvo on peräisin Ellinikos Hrisos -yritykseltä, eikä Behre Dolbear ole itse sitä arvioinut. Komission on siis todennettava kyseinen arvo.

(86) Sitä varten komissio ottaa huomioon hinnan, joka maasta maksettiin vuonna 1995 Kassandran kaivosten TVX Hellas -yritykselle myymiseksi järjestetyssä avoimessa tarjouskilpailussa (ks. edellä 11 kohta). Kyseessä ei ole primaarinen vaan sekundaarinen laskenta, jonka tarkoituksena on tutkia Behre Dolbearin raportissa esitetyn arvon (6 miljoonaa euroa) pätevyyttä.

(87) Kreikan viranomaiset myöntävät, että vuonna 1995 järjestetyssä avoimessa tarjouskilpailussa toteutunut arvo voitaisiin ottaa huomioon ja että maan arvon voitaisiin katsoa pysyneen ennallaan. Komissio toteaa, että kun Kassandran kaivokset myytiin TVX Hellas -yritykselle vuonna 1995, maan hinnaksi katsottiin 1,2 miljardia drakmaa. Komissio toteaa, ettei Kassandran kaivosten maaomaisuudelle ole olemassa päteviä vertailuhintoja tai hintaindikaattoreita. Maa katsotaan kaivosyrityksen omaisuuseräksi eikä kiinteäksi omaisuudeksi termin laajemmassa merkityksessä (ks. edellä 81 kohta). Jos kyseiselle hyödykkeelle olisi päteviä vertailuhintoja tai hintaindikaattoreita, voitaisiin määrittää vertailunykyarvo. Kun niitä ei ole, komissio katsoo, että vuoden 1995 hinta on paras käytettävissä oleva arvio tässä tapauksessa. Komissio käyttää siten lähtökohtana maan käypää arvoa 1,2 miljardia drakmaa eli 3,5 miljoonaa euroa (vaihtoarvo 340,75 drakmaa euroa kohti, jota sovellettiin, kun Kreikka liittyi euroalueeseen vuonna 2001).

([23]) Ks. Behre Dolbearin raportin 42 kohta, joka käsittelee vastaavien ja vastattavien omaisuuseriä, jotka eivät ole mineraaleja.

(88) Vuoden 1995 jälkeen TVX Hellas osti vielä 70 maa-aluetta (vuosina 1997–2000, joista suurin osa vuosina 1998–1999). Komissio huomauttaa, että näiden 70 maa-alueen markkina-arvo on 1,1 miljoonaa euroa, kuten käy ilmi TVX Hellas -yrityksen tilinpäätöksestä. Komissio katsoo, että tämä hankinta-arvo on markkinasuuntautunut, koska se on määräytynyt markkinoilla. Kun edellä mainitut kaksi arvoa (3,5 miljoonaa euroa ja 1,1 miljoona euroa) lasketaan yhteen, maan käypä kokonaismarkkina-arvo on 4,6 miljoonaa euroa.

(89) Tämä 4,6 miljoonan euron summa vastaa maan nimellisarvoa vuonna 2003 vuoden 1995 ja vuosien 1997–2000 hintojen perusteella. Komissio katsoo, että tämä arvo on mukautettava vuosien 1995–2003 ja 1998–2003 teollisuustuotannon hintojen kreikkalaisen yleisindeksin mukaan. Indeksinä käytetään teollisuustuotannon hintaindeksiä, koska kyseinen maa-alue on teollisuusyrityksen omaisuuserä ja arvo on mukautettava teollisuustoimialoilla havaittujen hintamuutosten mukaisesti. Vuonna 1995 ja vuosina 1997–2000 toteutuneiden myyntihintojen mukauttaminen johtaa 5,9 miljoonaan euroon joulukuussa 2003.

(90) Komissio toteaa, että edellä mainittu 5,9 miljoonan euron arvo lähenee kovasti Behre Dolbearin arviointiraportissa esitettyä 6 miljoonaa euroa (ks. edellä 84 kohta). Komissio katsoo, että tämä Behre Dolbearin raportissa esitetyn arvon samankaltaisuus viittaa siihen, että Ellinikos Hrisos -yrityksen arvio maan arvosta oli varmalla pohjalla ja oikeuttaa katsomaan, että 6 miljoonaa euroa edustaa joulukuussa 2003 vallinnutta käypää markkina-arvoa.

a c **Mineraalivarantojen arvon laskeminen**

(91) Vuoden 2003 kauppaan kuului myös malmeja, jotka sisältävät runsaasti kultaa ([24]). Kreikan viranomaiset ja tuensaaja korostavat, että edellä mainittu varanto oli vuonna 2003 arvoltaan negatiivinen, koska kullan hinta oli suhteellisen alhainen ja siihen liittyvät kustannukset suhteellisen suuret.

(92) Kreikan viranomaiset toimittivat laskelman hinnan käännekohdasta, jolloin edellä mainitun varannon myynti alkaisi tuottaa voittoa. Jos otetaan huomioon mineraalin kultapitoisuus eli 0,7 unssia kultaa tonnissa sekä kullan hinta joulukuun 12 päivänä 2003 eli 407 Yhdysvaltojen dollaria unssilta, on kultavarannon sisältämän kullan arvo 284,9 Yhdysvaltojen dollaria tonnilta. Kreikan viranomaiset ilmoittivat myös kustannukset, jotka liittyvät edellä mainitulla varannolla käytävään kauppaan: prosessointikulut 245 Yhdysvaltojen dollaria unssilta ja 171,5 Yhdysvaltojen dollaria tonnilta; kuljetusmenot 50 Yhdysvaltojen dollaria tonnilta; puhdistusmaksut 270 Yhdysvaltojen dollaria tonnilta; ja prosessointimaksut 5 Yhdysvaltojen dollaria unssilta ja 4,1 Yhdysvaltojen dollaria tonnilta. Edellä mainitut tulokset antavat negatiivisen myyntihinnan 210,7 Yhdysvaltojen dollaria tonnilta.

([24]) Malmikonsentraatti on arvometallin jäämä, josta on poistettu suurin osa jätekiveä. Metallijäämä on raaka-aine, josta metalleja erotetaan sulattamalla, eli metallurgian raaka-aine.

(93) Komissio todensi edellä mainitun laskelman. Komissio katsoo, että edellä mainituista hintaan ja kustannuksiin liittyvistä syistä kyseisen varannon hinta myyntihetkellä oli kannattamaton. Mahdollisesti kultavarannon kaupasta saataisiin voittoa, jos kuljetuskustannukset muuttuisivat tai niissä odotettaisiin muutoksia, mutta se oli epävarmaa. Myöskään Behre Dolbearin raportissa ei ilmoiteta kultavarannon arvoa. Komissio päätteleekin, ettei kyseisen varannon arvoa voida laskea.

(94) Kreikan kaivostoiminnan seurantajärjestö väittää, että kultapitoisten malmien varannon arvo oli merkittävä, 80 miljoonaa euroa. Komissio toteaa, ettei Kreikan kaivostoiminnan seurantajärjestö ole toimittanut mitään todisteaineistoa tai tietoja tästä 80 miljoonan euron arvosta. Komissio toteaa edellisen perusteella ja ottaen huomioon edellä mainitun laskelman, josta käy ilmi, ettei varannon arvoa ole mahdollista laskea, ettei se hyväksy Kreikan kaivostoiminnan seurantajärjestön väittämää.

(95) Komissio huomauttaa, että vuoden 2003 joulukuussa myytyihin omaisuuseriin kuului myös kaksi lyijy- ja sinkkiesiintymää. Behre Dolbearin raportissa on arvioitu olemassa olevien lyijy- ja sinkkiesiintymien arvo kesäkuun 30 päivänä 2004 ([25]). Arvio tehtiin erillään kaivosten nettonykyarvon laskennasta, eikä se kuulu tuloihin perustuvan lähestymistavan mukaiseen arvioon. Tästä arviosta kaivoksen omistaja voi johtaa metallitehtaan nettotuoton ([26]): ensin lasketaan kaivoksen sisältämien metallien (lyijy, hopea ja sinkki) arvo nykyhintojen ja käytettävissä olevien määrien perusteella; toiseksi sovelletaan ”sulattamomaksukaavaa” (lisäprosessointikustannukset, jotka mineraalien ostajan on maksettava niiden tuottajalle), jossa otetaan huomioon alennusmahdollisuudet (erityiset arvonalennukset, prosessointi- ja jalostusmaksut ja rahtikustannukset); lopuksi sulattamomaksut vähennetään kaivoksen sisältämien metallien edellä määritetystä arvosta ([27]).

(96) Komissio toteaa, että metallimaksujen laskemiseen käytetään tavanomaisesti edellä mainittua menetelmää. Komissio käyttää sen vuoksi kyseistä menetelmää Elliniko Hrisos -yrityksen joulukuussa 2003 ostamien malmiesiintymien markkina-arvon määritykseen malmimäärien ja joulukuussa 2003 vallinneiden metallien hintojen perusteella ([28]). Komissio sovelsi edellä mainittua menetelmää metallien määriin, metallien hintoihin joulukuussa 2003 ja Ellinikos Hrisos -yrityksen metallitehdasmaksukaavan erityisehtoihin ja tuli siihen tulokseen, että Elliniko Hrisos -yrityksen joulukuussa 2003 ostamien malmiesiintymien markkina-arvo oli 3,7 Yhdysvaltojen dollaria eli 3 miljoonaa euroa (vaihtokurssi oli 1,2254 Yhdysvaltojen dollaria / euro päivänä, jolloin mineraalit myytiin Ellinikos Hrisos -yritykselle eli 12 päivänä joulukuuta 2003).

(97) Komissio toteaa, että tuensaajan antamien tietojen mukaan joulukuussa 2003 ostetut lyijy- ja sinkkiesiintymät myytiin joulukuussa 2004 (1 päivänä joulukuuta 2004 ja 31 päivänä joulukuuta 2004) eli Behre Dolbearin raportin laatimisen jälkeen. Komissio katsoo, että edellä mainitun menetelmän erityisehdot (esiintymien arvon laskeminen kesäkuussa 2004, ks. edellä 95 kohta) ovat pätevät myös malmiesiintymien laskemisen joulukuussa 2003, sillä vuoden 2003 joulukuun ja vuoden 2004 kesäkuun välillä ei tehty muita metalliesiintymien kauppoja, josta olisi voinut johtua uusia ehtoja.

a d **Etua koskeva päätelmä**

(98) Edellä mainitulla laskutavalla saadaan Kassandran malmiesiintymien yhteisarvoksi 25 miljoonaa euroa, mikä muodostuu kaivosten, maan ja mineraalivarantojen arvosta. Kaivosten arvo on 16 miljoonaa euroa, maan 6 ja mineraaliesiintymien 3 miljoonaa euroa.

(99) Tämä kokonaisarvo on paljon alhaisempi kuin arvo, jonka Behre Dolbear esittää Kassandran kaivosten omaisuuserien käyväksi markkina-arvoksi (500 miljoonaa Yhdysvaltain dollaria eli 411 miljoonaa euroa, ks. edellä 19 kohta). Komissio viittaa tutkimusmenettelyn aloittamisesta 10 päivänä joulukuuta 2008 tekemässään päätöksessä Behre Dolbearin raportissa mainittuun arvoon. Arvo osoittaa komission mielestä, että myyntihinta oli kaivosten markkina-arvoa alhaisempi.

(100) Syy, jonka vuoksi Behre Dolbearin raportissa esitettyä arvoa (500 miljoonaa Yhdysvaltojen dollaria) ei hyväksytä, on se, että se on saatu kahdella arviointimenetelmällä, jotka eivät sovellu tähän tapaukseen (ks. edellä taulukko 1). Erityisesti kahdesta arviointimenetelmästä (vertailukelpoisten liiketoimien menetelmä ja markkina-arvomenetelmä), joita ei hyväksytä, käy ilmi, että: a) vertailukelpoisten liiketoimien menetelmällä tehtävän arvion perusta on kyseenalainen, koska kaksi kaivosta ei koskaan voi olla täysin samanlaisia: jokainen metalliesiintymä, vaikka se olisi samaa ainetta, eroaa jossain määrin muista esiintymistä; b) markkina-arvomenetelmää käytetään toissijaisena arviointimenetelmänä tai menetelmänä, jolla voidaan varmistaa perusmenetelmillä, kuten tuloihin perustuva menetelmä, saadut arviot. Käsiteltävänä olevassa tapauksessa markkina-arvomenetelmää ei voida käyttää edes toissijaisena arviointimenetelmänä, koska sillä voidaan todentaa vain tuloihin perustuvalla menetelmällä laskettu arvo, joka on tulosta vuoden 2004 alkupuoliskon markkina-arvoista; arvoa ei voi tässä hyväksyä,

([25]) Ks. liite 11 ”Stratonin kassavirrat”.

([26]) ”Sulatustuotto” (metallitehdastuotto) on rahamäärä, jonka sulattamo tai jalostaja maksaa kaivosyritykselle kaivostuotteesta. Se perustuu tavallisesti spot-hintaan tai malmin päivänhintaan, josta vähennetään jatkoprosessointiin liittyvät menot.

([27]) Komissio mainitsee tiedoksi, että kyseisen määrityksen tulos 30 päivänä kesäkuuta 2004, kuten Behre Dolbearin raportissa esitetään, on 3,5 miljoonaa Yhdysvaltojen dollaria eli 2,9 miljoonaa euroa (vaihtokurssi oli 1,2155 Yhdysvaltojen dollaria / euro 30 päivänä kesäkuuta 2004).

([28]) Tuensaajan ilmoittamat mineraaliesiintymien määrät: 3 050 tonnia lyijyä ja 2 350 tonnia sinkkiä; Metallien hinnat: (lähteet: www.kitco.com ja www.lme.com): 684 Yhdysvaltojen dollaria / tonni (lyijy), 5,6 Yhdysvaltojen dollaria /unssi (hopea) ja 973 Yhdysvaltojen dollaria / tonni (sinkki).

koska tiedot ovat myyntiä myöhemmältä ajalta, ja c) Behre Dolbear pitää luotettavampana tuloihin perustuvalla menetelmällä laskettua arvoa.

(101) Kokonaisarvo, johon komissio päätyy (25 miljoonaa euroa), on myös paljon alhaisempi kuin arvot, jotka saatiin tuloihin perustuvalla menetelmällä (107,2–331,1 miljoonaa euroa, ks. edellä 69 kohta). Syy tähän on, että toinen arvo koskee a) sellaisten omaisuuserien arvoja, joita ei siirretty joulukuussa 2003, esimerkiksi saatavat, kassavirrat ja mineraaliesiintymät (kesäkuun 2004 arvot ovat erilaiset kuin joulukuun 2003 arvot, ks. 91–97 kohdassa esitetyt laskelmat); ja b) mineraalilähteitä, joita Behre Dolbearin raportissa sanotaan epävarmoiksi ([29]) (kaivauskelpoinen aine tai esiintymä, jota voisi kannattaa tutkia). Viimeksi mainittuja ei sisällytetä kassavirtoihin, kun määritetään nettonykyarvoa tuloihin perustuvassa menetelmässä (ks. edellä 72 kohta). Nettonykyarvo määritetään vain osoitettujen ja todennäköisten varantojen perusteella, ja muita lähteitä ei oteta lukuun. Edellä mainituissa hinnoissa on mukana myös erilaisia Olympiasille saatujen arvoja, jotka perustuvat kolmeen erilaiseen hinnanmääritysmenetelmään. Komissio ei sen vuoksi hyväksy kyseisiä arvoja (ks. edellä 72–76 kohdat). Lopuksi hintojen hajoamaan vaikuttavat myös edellä mainitut erilaiset hinnanmääritysmenetelmät, joista komissio hyväksyy vain yhden (ks. edellä 72 kohta).

(102) Komissio päättelee sen vuoksi, että Kassandran kaivosten omaisuuserien markkina-arvo oli 25 miljoonaa euroa silloin, kun ne myytiin Ellinikos Hrisos -yritykselle.

(103) Komissio katsoo, että Ellinikos Hrisos -yritykselle koituneen edun arvo on 14 miljoonaa euroa. Tämä on Kassandran kaivosten kaikkien omaisuuserien käyvän markkina-arvon (25 miljoonaa euroa) ja myyntihinnan (11 miljoonaa euroa) välinen ero.

(104) Kun otetaan huomioon edellä esitetty Kreikan valtion ja tuensaajan väitteiden tarkastelu sekä myytyjen omaisuuserien markkina-arvo ja sen vertaaminen Elliniko Hrisos -yrityksen maksamaan hintaan, komissio katsoo, että kyseessä on yrityksen saama etu.

B ***Valtion rahoituslähteet***

(105) Kreikan viranomaiset ja tuensaaja korostavat, että valtio toimi pelkkänä välittäjänä vuonna 2003 tapahtuneen myynnin yhteydessä, eivätkä kaivokset olleet koskaan sen omistuksessa. Ne väittävät myös, ettei valtio saanut vuoden 2003 myynnistä mitään rahasummaa, sillä kyseiset 11 miljoonaa euroa maksettiin suoraan TVX Hellas -yhtiölle. Kreikan viranomaiset ja tuensaaja väittävät lopuksi, että vuonna 1995 myyntiliiketoimi suoritettiin TVX Hellas -yrityksen ja aikaisemman omistajan välillä; tämä oli pörssissä noteeraamaton, konkurssimenettelyssä oleva yritys.

(106) Komissio toteaa, että Kreikan valtio oli aktiivinen osapuoli molemmissa liiketoimissa, jotka toteutettiin kahdella erillisellä sopimuksella. Toisessa sopimuksessa Kreikka otti vastatakseen myyjän velvoitteet, mutta se sai myös oikeudet myynnistä tulevaan voittoon. Ne maksettiin suoraan TVX Hellas -yritykselle Kreikan valtion tietyn velvoitteen kattamiseksi, ja jälleen kerran tulee todennetuksi Kreikan rooli myyjänä eikä vain välittäjänä. Mitä tulee väittämään, että vuonna 1995 myynti tapahtui TVX Hellas -yrityksen ja pörssissä noteeraamattoman yrityksen välillä, komissio katsoo, että se ei koske valtion varojen käyttöä käsiteltävänä olevassa asiassa, koska kyseistä arviointiperustetta tarkastellaan vain vuonna 2003 tapahtuneen myynnin yhteydessä.

(107) Komissio ei siis hyväksy Kreikan valtion ja tuensaajan väitteitä, vaan katsoo, että asiassa on kyse valtion varoista.

c ***Valikoivuus***

(108) Kassandran kaivokset myytiin Ellinikos Hrisos -yritykselle, ja tämä hyötyi valikoivasti myyntihinnan ja myytävien omaisuuserien markkina-arvon välisestä erosta. Komissio katsoo sen vuoksi, että toimenpide oli valikoiva, koska siitä hyötyi vain tietty yritys.

(109) Sen enempää Kreikan valtio kuin tuensaajakaan eivät kiistä tätä.

d ***Kilpailun vääristyminen ja vaikutus jäsenvaltioiden väliseen kauppaan***

(110) Ellinikos Hrisos toimii alalla, jolla jäsenvaltiot käyvät vilkkaasti kauppaa keskenään. Erityisesti sinkin, kuparin, lyijyn, kullan ja hopean kaivuuta harjoitetaan yhdessätoista jäsenvaltiossa Kreikan lisäksi, erityisesti Yhdistyneessä kuningaskunnassa, Italiassa, Suomessa, Puolassa, Slovakiassa, Romaniassa, Bulgariassa, Espanjassa, Irlannissa, Portugalissa ja Ruotsissa ([30]). Sinkin, kuparin, lyijyn, kullan ja hopean kauppaa käydään kaikissa jäsenvaltioissa ([31]). Tarkasteltavana olevien toimien ansiosta Ellinikos Hrisos sai etua kilpailijoihinsa nähden (ks. edellä 39–104 kohdat). Kun valtiontuki vahvistaa yrityksen asemaa muihin kaupan alalla toistensa kanssa kilpaileviin jäsenvaltioiden yrityksiin nähden, on katsottava, että kyseinen valtiontuki vahingoittaa näitä muita yrityksiä. Tällä tavalla täyttyy peruste kilpailun vääristymisestä ja vaikutuksesta liiketoimiin jäsenvaltioiden välillä.

([29]) Ks. s. 10, 16 ja 20.

([30]) Lähde: European Association of Mining Industries, http://www.euromines.org.

([31]) Lähde: European Mineral Statistics 2004–2008, British Geological Survey, http://www.bgs.ac.uk/.

(111) Sen enempää Kreikan valtio kuin tuensaajakaan eivät kiistä tätä.

e ***Päätelmä siitä, onko ensimmäisessä toimenpiteessä kyse valtiontuesta***

(112) Edellä olevan perusteella komissio päättelee, että Kassandran kaivosten myynti Ellinikos Hrisos -yritykselle vuonna 2003 on Ellinikos Hrisos -yritykselle suunnattua SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea. Tuen määrä on 14 miljoonaa euroa. Se vastaa eroa vuonna 2003 toteutuneen myyntihinnan (11 miljoonaa euroa) ja myyntihetkellä määritetyn myytävien omaisuuserien markkina-arvon (25 miljoonan euron) välillä.

TOIMENPIDE 2: VAPAUTUS VELVOLLISUUDESTA MAKSAA VEROJA JA ALENNUS OIKEUSKULUISTA

a ***Liittyykö toimenpiteeseen valtion varoja***

(113) Kreikan valtio ja tuensaaja toteavat, ettei oikeuskulujen pienenemiseen liity valtionvaroja, koska asianajajat ovat yksityisiä ammatinharjoittajia eivätkä valtion virkamiehiä, ja heidän palkkioihinsa liittyvät verot ja maksut on suoritettu asianmukaisesti. Kreikan valtion mukaan valtio ei maksanut oikeuskuluja. Oikeuskulujen alennuksesta määrätään myyntisopimuksen 5 artiklassa, jossa sanotaan, että oikeudenkäyntiin kuuluvia maksuja ja kuluja pienennetään 5 prosenttiin vähimmäispalkkiosta, kuten asiaa koskevassa lainsäädännössä säädetään.

(114) Komissio on myös sitä mieltä, etteivät asianajajat ole valtion virkamiehiä. Toisaalta se huomauttaa, että notaarit ovat valtion virkamiehiä. He eivät kuitenkaan saa palkkaa, vaan heidän tulonsa ovat peräisin yksinomaan heidän asiakkailtaan eivätkä valtion tulo- ja menoarviosta.

(115) Komissio huomauttaa myös, että myyntisopimuksien mukaan kumpikin osapuoli vastaa oikeudenkäyntikuluista. Käsiteltävänä olevassa tapauksessa komissio hyväksyy Kreikan viranomaisten väitteen, jonka mukaan valtio ei maksanut edellä mainittuja palkkioita ostajan puolesta.

(116) Komissio katsoo siksi, ettei oikeuskulujen alennukseen liity valtion varoja eikä alennus sen vuoksi ole SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea.

(117) Mitä tulee vapautukseen verojen maksusta, on todettava, että verojen tarkoitus on valtion tulo- ja menoarvion rahoitus. Verojen maksamatta jättäminen vähentää valtion varoja. Komissio katsoo sen vuoksi, että vapautus verojen maksusta vaikuttaa valtion varoihin.

b. ***Etu***

(118) Komissio huomauttaa, että Kassandran kaivosten myynnin yhteydessä piti maksaa kaksi veroa. 1) vero kaivosten siirrosta, 5 prosenttia ja 2) vero maan omistusoikeuden siirrosta, 7–9 prosenttia.

(119) Ellinikos Hrisos väittää, että veron maksaminen vuonna 2003 olisi ollut ennenaikaista, koska myyntisopimus ei ollut lopullinen siinä olevan mitätöintilausekkeen takia. Komissio ei hyväksy tätä väittämää, koska kyseisessä mitätöintilausekkeessa määrätään vain myynnin peruuntumisesta, jos osapuolet eivät noudata määrättyjä velvoitteita varmistaakseen sen toteutumisen. Tällainen lauseke on tavanomainen useimmissa sopimuksissa, eikä sillä ole mitään tekemistä sopimuksen lopullisuuden kanssa. Sitä paitsi sopimuksessa määrätään sen voimassaolosta. Sopimuksen 9 artiklan mukaan sopimus tulee voimaan sinä päivänä, jona sen voimaantulosta säätävä laki julkaistaan hallituksen virallisessa lehdessä. Sopimuksessa ei myöskään sanota mitään siitä, ettei se olisi lopullinen. Komissio katsoo, että sopimus oli pätevä ja että kyseiset verot olisi pitänyt maksaa.

(120) Kreikan viranomaiset ja tuensaaja väittävät myös, että kaivosten arvo oli negatiivinen ja että mahdollisille ostajille piti tarjota jonkinlainen kannustin. Tästä asiasta komissio toteaa, ettei kaivosten arvo ollut myyntihetkellä negatiivinen vaan positiivinen eli 16 miljoonaa euroa (kuten edellä 68–79 kohdassa lasketaan).

(121) Komissio huomauttaa, että Kreikan kaivoslain mukaan kaivosten omistusoikeuden siirrosta peritään veroja 5 prosenttia niiden arvosta, ja tämä pätee erikoisista syistä tehtyihin liiketoimiin. Kreikan viranomaiset väittävät, että erikoisista syistä tehdyt liiketoimet ovat sellaisia, joiden syynä on onnettomuus, esimerkiksi omistajan kuolema; 5 prosentin veroa sovelletaan vain sellaisissa tapauksissa. Sitä ei sovellettaisi käsillä olevassa tapauksessa. Komissio ei voi hyväksyä tällaista väittämää, koska sen tutkimusten mukaan erikoisista syistä tehdään liiketoimia silloin kun omaisuuserän ostaja antaa korvaukseksi jotain, ja yleisesti ottaen kaupalle on jokin vastike. Tällainen on tässä asiassa yleisesti hyväksytty selitys ([32]).

(122) Kaivosten markkina-arvo vuonna 2003 oli 16 miljoonaa euroa (kuten edellä 68–79 kohdassa lasketaan). Komission mukaan vuonna 2003 myydyistä kaivoksista olisi pitänyt maksaa 0,8 miljoonaa euroa veroa.

(123) Kreikka tunnustaa, että kaikesta maan myynnistä peritään 7–9 prosenttia omaisuudensiirtoveroa riippumatta siitä, onko kyse yhtiön omaisuuserien myynnistä tai yksityishenkilöiden omaisuuden myynnistä. Komissio sai tästä

([32]) Ks. esimerkiksi "Ερμηνεία και νομολογία Αστικού Κώδικα" (siviilioikeuden tulkinta ja oikeuskäytäntö), Vasilios Vathrakokoilis, korkeimman oikeuden tuomari, osa 2, 2003, s. 636.

asiasta kaksi erilaista kirjettä, toisen valtiovarainministeriöstä ja toisen ympäristö-, energia- ja ilmastonmuutosministeriöstä (jonka toimivaltaan kaivostoiminta kuuluu). Kirjeet olivat keskenään ristiriitaiset. Komissio huomautti Kreikan viranomaisille kirjeiden ristiriitaisuudesta, mutta ei ole saanut kirjettä, jossa sanottaisiin lopullinen kanta. Komissio hyväksyy siksi valtiovarainministeriön toimittamat tiedot, koska se on toimivaltainen veroasioissa.

(124) Maan markkina-arvo vuonna 2003 oli 6 miljoonaa euroa (kuten edellä 80–90 kohdassa lasketaan). Komissio laskee, että maan myynnistä vuonna 2003 olisi pitänyt periä veroja 0,54 miljoonaa euroa ([33]).

(125) Koska vuoden 2003 myyntisopimuksessa määrätään, ettei omaisuudensiirtoveroa peritä, komissio katsoo, että edellä mainitut summat (yhteensä 1,34 miljoonaa euroa) ovat Ellinikos Hrisos -yrityksen saamaa etua.

(126) Kreikka ja tuensaaja väittävät, että veron pienennys oli 38 000 euroa ja siten pienempi kuin vähämerkityksisen tuen alaraja ([34]). Se ei siis tuottanut ostajalle etua. Komissio ei voi hyväksyä tätä väitettä, koska alarajaa, joka oli 100 000 euroa vuonna 2003 tapahtuneen myynnin hetkellä, sovelletaan riippumatta tuen muodosta ja tarkoituksesta. Sen takia ei voida tehdä eroa eri tukitoimenpiteiden eli toimien 1 ja 2 välillä ja ottaa huomioon ainoastaan osa toimenpiteestä 2 eli vapautus veronmaksusta. Komissio ottaa sen vuoksi tässä tapauksessa huomioon molemmat tukitoimet ja toteaa, että toimenpiteisiin liittyy tukisummia, jotka ylittävät 100 000 euron alarajan, minkä vuoksi myönnetty tuki ei täytä vähämerkityksisen tuen tuntomerkkejä. Edellä olevan perusteella komissio pysyy edellä 110 kohdassa esitetyssä päätelmässä.

c ***Valikoivuus***

(127) Valikoivuutta koskeva arviointiperuste täyttyy samalla tavalla kuin edellä 108 kohdassa.

d ***Kilpailun vääristyminen ja vaikutus jäsenvaltioiden väliseen kauppaan***

(128) Samalla tavalla kuin edellä 110 kohdassa täyttyy myös peruste kilpailun vääristymisestä ja vaikutuksesta liiketoimiin jäsenvaltioiden välillä.

e ***Onko toisessa toimenpiteessä kyse valtiontuesta***

(129) Edellä esitetyn perusteella komissio päättelee, että vapautus veronmaksusta on Ellinikos Hrisos -yritykselle suunnattua SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea, jonka suuruus on 1,34 miljoonaa euroa. Toisaalta komissio katsoo, ettei oikeuskulujen pienentäminen ole SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea.

IV b *VALTIONTUEN SOVELTUVUUS YHTEISMARKKINOILLE*

YLEISTÄ

(130) Jos kyseessä on SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu valtiontuki, on tutkittava, ovatko kyseiset toimenpiteet SEUT-sopimuksen mukaisia 107 artiklan 2 ja 3 kohdassa vahvistettujen poikkeusten perusteella.

(131) SEUT-sopimuksen 107 artiklan 2 ja 3 kohdassa säädetään poikkeuksista yleiseen sääntöön, jonka mukaan valtiontuki ei sovellu sisämarkkinoille, kuten 107 artiklan 1 kohdassa säädetään.

(132) Komissio arvioi seuraavassa, ovatko toimenpiteet mainittujen poikkeuksien mukaisia.

SEUT-SOPIMUKSEN 107 ARTIKLAN 2 KOHDASSA SÄÄDETYT POIKKEUKSET

(133) SEUT-sopimuksen 107 artiklan 2 kohdan mukaisia poikkeuksia ei voida soveltaa tähän tapaukseen, sillä kyse ei ole yksittäisille kuluttajille myönnettävästä sosiaalisesta tuesta, luonnonmullistusten tai muiden poikkeuksellisten tapahtumien aiheuttaman vahingon korvaamiseksi myönnettävästä tuesta eikä tuesta talouden tukemiseen Saksan liittotasavallan alueilla, joihin Saksan jako on vaikuttanut.

SEUT-SOPIMUKSEN 107 ARTIKLAN 3 KOHDASSA SÄÄDETYT POIKKEUKSET

(134) SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdassa säädetään vielä muista poikkeuksista. Artiklan 3 kohdan b, d ja e kohdassa määrättyjä poikkeuksia ei selvästikään voi soveltaa, eivätkä Kreikan viranomaiset vedonneet niihin. Tämän jälkeen komissio arvioi, voivatko toimenpiteet olla 107 artiklan 3 kohdan a ja c kohdassa määrättyjen poikkeuksien mukaisia.

(135) Perustamissopimuksen 107 artiklan 3 kohdan a alakohdassa määrätään, että yhteismarkkinoille soveltuvana voidaan pitää tukea, joka on tarkoitettu edistämään taloudellista kehitystä alueilla, joilla elintaso on poikkeuksellisen alhainen tai joilla vallitsee vakava vajaatyöllisyys. Kassandran kaivokset sijaitsevat SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaisella tukikelpoisella alueella, ja Ellinikos Hrisos -yritykselle voitaisiin mahdollisesti myöntääkin aluetukea.

(136) Vuonna 2003 tehdyn kaupan hetkellä voimassa olevissa alueellisia valtiontukia koskevissa suuntaviivoissa (vuonna 1998 annetut alueellisia valtiontukia koskevat suuntaviivat ([35])) asetetaan edellytykset alueellisten investointitukien hyväksymiseksi.

([33]) Laskussa käytetään 7–9 prosentin verokantaa: 15 000 euroa * 0,07 + 5 990 000 euroa * 0,09 = 1 050 euroa + 539 100 euroa = 540 150 euroa.

([34]) Ks. edellä alaviite 13.

([35]) EYVL C 74, 10.3.1998, s. 9.

(137) Vuonna 1998 annettujen alueellisia valtiontukia koskevien suuntaviivojen mukaan aluetukien tarkoituksena on joko tehdä sijoituksia tuotantoon (alkuinvestoinnit) tai luoda työpaikkoja, jotka liittyvät jonkin sijoituksen toteuttamiseen.

(138) Mitä tulee siihen, voidaanko katsoa, että tukea käytettiin työpaikkojen luomiseen, huomautettakoon, että aluetukien yhteydessä katsotaan työpaikkojen luomisen tarkoittavan sitä, että työpaikkojen lukumäärä lisääntyy selvästi kyseisessä yrityksessä suhteessa tarkastellun ajanjakson keskiarvoon. Tällöin kaikki tuona aikana mahdollisesti hävinneet työpaikat on vähennettävä saman ajanjakson aikana syntyneiden työpaikkojen määrästä. Lisäksi tuen määrä lasketaan palkkakustannusten perusteella, eikä se saa olla suurempi kuin tietty prosenttimäärä palkatun henkilöstön palkkakustannuksista laskettuna kahdelta vuodelta.

(139) Näistä vaatimuksista komissio huomauttaa, että ensinnäkin myyntisopimuksessa oli vain epämääräinen lauseke, jolla Ellinikos Hrisos -yritykselle annettiin lupa ottaa palvelukseen tarvitsemansa määrä työntekijöitä; toiseksi edellä mainitut vaatimukset eivät täyty. Komissio on sitä mieltä, ettei työpaikkoja luotu suuntaviivojen tarkoittamassa mielessä.

(140) Vuonna 1998 annettujen alueellisia valtiontukia koskevien suuntaviivojen mukaan alkuinvestoinnilla tarkoitetaan investointia kiinteään käyttöomaisuuteen, joka liittyy uuden laitoksen perustamiseen, olemassa olevan laitoksen laajentamiseen tai toimivan yrityksen tuotteen tai tuotantomenetelmän perusteelliseen muuttamiseen (rationalisoinnilla, monipuolistamisella tai nykyaikaistamisella) ([36]).

(141) Komissio katsoo, että Skouriesin osto voidaan katsoa alkuinvestoinniksi edellä mainitun suuntaviivojen määritelmän mukaan. Vuonna 2003 tapahtuneen myynnin hetkellä ei Skouriesissa ollut valmiita kaivosrakennuksia, ja siksi oli aiheellista sijoittaa kiinteään käyttöomaisuuteen, tässä tapauksessa uuden kaivoksen laitosten rakentamiseen (ks. edellä 66 kohta).

(142) Stratonin suhteen komissio ei ole varma siitä, voidaanko omaisuuserien myyntiä pitää suuntaviivoissa tarkoitettuna alkuinvestointina ([37]).

([36]) Suuntaviivojen 4.4 kohta.

([37]) Stratonilla oli voimassa oleva kaivoslupa ja valmiit kaivosrakenteet, ja se oli toiminnassa myyntihetkellä (ks. 77 a kohta). Ei siis vaikuta siltä, että Stratonin kaivoksen myynti liittyisi uuden laitoksen perustamiseen, olemassa olevan laitoksen laajentamiseen tai toimivan yrityksen tuotteen tai tuotantomenetelmän perusteelliseen muuttamiseen.

(143) Vuonna 1998 annettujen alueellisia valtiontukia koskevien suuntaviivojen mukaan myös sijoitusta kiinteään käyttöomaisuuteen, joka tehdään ostamalla suljettu laitos tai laitos, joka olisi suljettu, jollei sitä olisi ostettu, voidaan pitää alkusijoituksena.

(144) Komissio toteaa, että Kreikka oli todella osoittanut, että kaivokset oli suljettu tai ne suljettaisiin, jollei Ellinikos Hrisos niitä ostaisi ([38]). Tällaista sijoitusta voitaisiin siis pitää alkusijoituksena.

(145) Kuitenkin se, että Kassandran kaivosten myyntiä on pidettävä alkusijoituksena, ei merkitse, että kyseinen sijoitus olisi vuonna 1998 annettujen alueellisia valtiontukia koskevien suuntaviivojen mukainen. Kuten 145–151 kohdista käy ilmi, sijoitus ei täytä kahta suuntaviivojen ehtoa.

(146) Ensinnäkin Kassandran kaivosten myynti oli tapauskohtainen toimi. Vuonna 1998 annetuissa alueellisia valtiontukia koskevissa suuntaviivoissa sanotaan: ”Perustamissopimuksen [107 artiklan 1 kohdassa] esitetystä tuen yhteismarkkinoille soveltumattomuuden periaatteesta voidaan poiketa aluetuen suhteen vain, jos voidaan taata tasapaino tuen aiheuttamien kilpailun vääristymien ja vaikeuksissa olevan alueen kehittämiseen osoitetusta tuesta aiheutuvien etujen välillä […]. Yhdelle yritykselle myönnetyllä tapauskohtaisella tuella tai yhdelle toimialalle rajoittuvalla tuella voi olla huomattava vaikutus kilpailuun kyseisillä markkinoilla, samalla kun tällaisen tuen vaikutukset alueelliseen kehitykseen ovat todennäköisesti liian rajoitetut. Sellaiset tuet kuuluvat yleensä teollisuuspolitiikan alaan ja poikkeavat sen takia aluetukipolitiikan hengestä. Aluetukipolitiikassa ei pidä ottaa kantaa tuotantovoimavarojen toimialakohtaiseen ja toiminnalliseen jakautumiseen. Komissio katsoo, että jos päinvastaista ei osoiteta, kyseiset tuet eivät täytä edellisessä kohdassa mainittuja vaatimuksia” (suuntaviivojen 2 kohdan toinen alakohta).

(147) Kreikkaa pyydettiin 10 päivänä joulukuuta 2008 tehdyssä tutkimusmenettelyn käynnistämistä koskevassa päätöksessä toimittamaan huomautuksensa tukien soveltuvuudesta SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan a alakohdan ja vuonna 1998 annettujen alueellisia valtiontukia koskevien suuntaviivojen perusteella. Komissio toteaa, ettei Kreikka osoittanut millään tavalla, että Kassandran kaivosten myynti perustuisi kilpailun vääristymisen ja vaikeuksissa olevan alueen kehittämiselle aiheutuvien etujen väliseen tasapainoon.

([38]) Komissio katsoo, että jos valtio omistaa kaivoksia, sen ei tarvitse itse hyödyntää niitä taloudellisesti. Niinpä kaivosten myyntiä Ellinikos Hrisos -yritykselle voitaisiin pitää välttämättömänä, etteivät kyseiset omaisuuserät häviäisi kyseiseltä tukikelpoiselta alueelta.

(148) Toiseksi aluetuilla on oltava kannustava vaikutus eli niiden on tarjottava todellinen kannustin sellaisten investointien tekemiseen, joita tukikelpoisella alueella ei toisenlaisessa tilanteessa olisi tehty. Suuntaviivoissa todetaankin, että tukijärjestelmässä on vaadittava, että tukea on haettava ennen suunnitelmien toteutuksen aloittamista ([39]). Tämä vaaditaan myös yksittäisten tukien tapauksessa ([40]). Kreikka ei osoittanut, että tuensaaja täyttää edellä mainitun vaatimuksen ja että se oli jättänyt tukianomuksen ennen hankkeen aloittamista.

(149) Komissio huomauttaa tuen kannustinvaikutukseen liittyen myös, ettei Kreikka myynyt Kassandran kaivoksia avoimessa ja ehtoja sisältämättömässä tarjouskilpailussa. Komissio katsoo, että tällaisesta avoimesta ja ehtoja sisältämättömästä tarjouskilpailusta olisi käynyt ilmi, onko kaivosmarkkinoilla halukkaita sijoittajia. Koska tällaista tarjouskilpailua ei järjestetty, komissio katsoo, ettei Kreikka tarkistanut markkinoiden halukkuutta investoida Kassandran kaivoksiin. Se ei silloin myöskään tarkistanut, oliko kannustava tuki tarpeen.

(150) Komissio huomauttaa lisäksi, että Kassandran kaivosten ostaminen merkitsee investointia kaivostoimintaan. Kaivosteollisuus on voimakkaasti pääomaa tarvitseva ala, johon on investoitava huomattavia määriä rahaa, jotta yritykset ja liiketoiminta kehittyisivät. Käsiteltävässä tapauksessa Behre Dolbearin raportin mukaan Skouriesin kaivoksen kehitykseen ja rakentamiseen tarvittavat pääomakustannukset olivat 220 miljoonaa Yhdysvaltain dollaria (ks. edellä 66 kohta). Komissio huomauttaa, että tuo summa on huomattavasti suurempi kuin käsiteltävänä olevan tuen määrä, joka on 15,34 miljoonaa euroa (ks. yhteissummat edellä 111 ja 124 kohdissa). Erityisesti huomattakoon, että edellä mainittu tukisumma edustaa ainoastaan seitsemää prosenttia yhteen kaivokseen tarvittavista investoinneista. Lisäksi komissio ei ole saanut tietoja, joiden mukaan Ellinikos Hrisos ei olisi pystynyt tekemään investointeja ilman tukea. Komissio huomauttaa, että Kreikka ja Ellinikos Hrisos päinvastoin sopivat, että Ellinikos Hrisos sijoittaisi pääomaa kaivosten kehittämiseen ([41]). Komissio katsookin, ettei kyseinen tuki ollut luonteeltaan kannustava eikä tarpeellinen, jotta sijoittajat haluaisivat ostaa Kassandran kaivokset.

([39]) Suuntaviivojen 4 kohdan 2 alakohta.

([40]) Ks. asia T-162/06, Kronoply v. komissio (Kok. 2009, s. II-1, 80 ja 81 kohta). Tässä tuomiossa ensimmäisen asteen tuomioistuin ei päätä, missä määrin kyseinen tuki vaikuttaa kannustavasti, vaan se toteaa, että aluetuelta edellytetään kannustavaa vaikutusta ja että vuonna 1998 annettujen alueellisia valtiontukia koskevien suuntaviivojen 4 kohdan 2 alakohdassa viitataan aikatekijään, mikä tarkoittaa, että asiaa on tarkasteltava *ratione temporis,* mikä onkin erittäin asianmukaista arvioitaessa tuen kannustavaa vaikutusta. Ks. myös komission päätös, tehty 14 päivänä lokakuuta 1998, Itävallan suunnittelemasta tuesta LiftgmbH:lle (päätös asiassa K(1998) 3212) – kielteinen päätös, joka perustuu siihen, ettei suuryrityksen suoraa ulkomaista investointia varten haetulla tuella ollut kannustavaa vaikutusta.

([41]) Kuten vuoden 2003 myyntisopimuksen 3 artiklan 2–5 kohdassa määrätään, Ellinikos Hrisos -yrityksen oli laadittava investointisuunnitelma 24 kuukauden sisällä myyntisopimuksen ratifioivan lain julkaisemisesta, jätettävä kyseinen suunnitelma tarvittavien hallinnollisten hyväksyntöjen saamiseksi ja toteutettava suunnitelma viranomaisten asettamaan määräaikaan mennessä.

(151) Mainittakoon myös, ettei Kreikka millään tavoin osoittanut kyseisen tuen kannustavaa luonnetta.

(152) Komissio katsoo edellä esitetyn perusteella, ettei Kassandran kaivosten myynti täytä vuonna 1998 annettujen alueellisia valtiontukia koskevien suuntaviivojen niitä ehtoja, jotka tekisivät tuesta alkusijoitukseen hyväksyttävän tuen.

(153) Voitaisiin myös tutkia, voiko tukea pitää kyseisten suuntaviivojen toimintatukia koskevien vaatimusten mukaisena. Vuonna 1998 annetuissa alueellisia valtiontukia koskevissa suuntaviivoissa säädetään, että toimintatuki on tuki, jonka tarkoituksena on yrityksen juoksevien kulujen pienentäminen. Suuntaviivojen mukaan toimintatukea voidaan poikkeuksellisesti myöntää SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan a kohdassa tarkoitetuille tukikelpoisille alueille.

(154) Suuntaviivojen mukaan toimintatuki on tuki, jonka tarkoituksena on yrityksen juoksevien kulujen pienentäminen (4.15 kohta). Komissio huomauttaa, etteivät juoksevat kulut ole pääomakuluja, vaan usein yrityksen toiminnalle välttämättömiä toistuvia menoja. Komissio toteaa, ettei käsiteltävänä olevalla tuella rahoitettu edellä tarkoitetun tyyppisiä juoksevia menoja, vaan se oli investointi kiinteään käyttöomaisuuteen (kaivosten ja maa-alueiden osto) ja vapautus edellä mainituista investoinneista maksettavasta verosta (omaisuudensiirtovero). Kyseisellä tuella ei siis rahoitettu juoksevia kuluja. Komissio katsoo sen vuoksi, ettei kyseinen tuki täytä suuntaviivoissa tarkoitettua vaatimusta toimintatuesta.

(155) Toimintatukea voidaan suuntaviivojen mukaan myöntää myös tukikelpoisille alueille, jos tuen määrä on oikeassa suhteessa ongelmiin, jonka ratkaisuun tuki on tarkoitettu. Jäsenvaltion on tällaisessa tapauksessa toimitettava tiedot, jotka osoittavat kyseisten ongelmien olemassaolon ja vaikeuden. Kreikka ei käsiteltävänä olevassa tapauksessa toimittanut minkäänlaista arviota tai laskelmaa alueen ongelmista ja tuen määrästä osoittaakseen, että tuki on oikeassa suhteessa ongelmiin.

(156) Suuntaviivojen mukaan toimintatukien on oltava ajallisesti rajoitettuja ja asteittain alenevia. Komissio toteaa, ettei käsiteltävänä olevaan kauppaan liity erityistä ajallista rajoitusta tai asteittaista alenemista. Sekä myyntihinta että vapautus veroista määrättiin ja vahvistettiin kauppasopimuksen mukaisesti ilman minkäänlaista viitettä ajalliseen rajaamiseen tai alenemiseen.

(157) Komissio katsoo sen vuoksi, ettei tukea voi pitää suuntaviivojen mukaisena.

(158) Komissio tekee sen vuoksi johtopäätöksen, ettei tukea voi pitää vuonna 1998 annettujen alueellisia valtiontukia koskevien suuntaviivojen mukaisena.

(159) Määrittäessään, onko tuki tiettyjen tukimuotojen toteamisesta yhteismarkkinoille soveltuviksi perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan mukaisesti annetun asetuksen (yleinen ryhmäpoikkeusasetus) ([42]), mukainen, komissio katsoo, että Ellinikos Hrisos on Kreikan viranomaisten antamien taloudellisten tietojen perusteella suuryritys, kuten edellä 12 kohdassa osoitetaan. Yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 1 artiklan 5 kohdan mukaan suuryrityksille myönnettävät erityistuet eivät kuulu ryhmäpoikkeuksen soveltamisalaan.

(160) Myös yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 8 artiklan 3 kohdan mukaan, jos kyseisen asetuksen soveltamisalaan kuuluva tuki myönnetään suuryritykselle, jäsenvaltion on tarkistettava tuesta johtuvan kannustimen merkittävyys asiakirja-aineistosta, jossa tarkastellaan tukea saavan hankkeen tai toiminnan kannattavuus tuen seurauksena tai ilman tukea. Komissiolle ei ole toimitettu tällaisia asiakirjoja.

(161) Mainittakoon lisäksi, että yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen mukaan tukikelpoisena kustannuksena pidetään johonkin laitokseen suoraan liittyvän kiinteän käyttöomaisuuden hankintaa, jos kyseinen laitos on suljettu tai se olisi suljettu, jollei sitä olisi ostettu, mikäli liiketoimi tehtiin markkinatalouden ehdoin. Kreikan viranomaiset myönsivät, että liiketoimi toteutettiin ilman avointa, ehtoja sisältämätöntä ja läpinäkyvää tarjouskilpailua tai ilman, että riippumaton asiantuntija oli määrittänyt Kassandran kaivosten käyttöomaisuuden markkina-arvon. Komissio katsoo sen vuoksi, ettei kyseistä myyntiä tehty markkinatalouden ehdoin.

(162) Tämän johdosta Ellinikos Hrisos -yritykselle myönnetty tuki ei ole ryhmäpoikkeusasetuksen säännösten mukainen.

(163) SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaan sisämarkkinoille soveltuvana voidaan pitää tukea tietyn taloudellisen toiminnan tai talousalueen kehityksen edistämiseen, jos tuki ei muuta kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla.

(164) Komissio katsoo, ettei 107 artiklan 3 kohdan c alakohdassa mainittua poikkeusta voi soveltaa käsiteltävänä olevassa tapauksessa ja ettei Ellinikos Hrisos ole oikeutettu pelastamis- ja/tai rakenneuudistustukeen. Valtiontuesta vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja rakenneuudistukseksi vuonna 1999 annettujen yhteisön suuntaviivojen 7 kohdan mukaan (ne olivat voimassa myyntihetkellä vuonna 2003) ([43]) ”uusi yritys ei ole oikeutettu rakenneuudistustukeen, vaikka sen taloudellinen tilanne olisikin aluksi epävarma. Tämä koskee tapauksia, joissa yritys perustetaan aikaisemmin toimineen yrityksen selvitystilan jälkeen tai ostamalla tällaisen yrityksen kaikki omaisuuserät.” Ellinikos Hrisos perustettiin kolme päivää ennen Kassandran kaivosten ostoa. Rakenneuudistustuen myöntämisen edellytyksenä on uskottava rakenneuudistussuunnitelma. Kreikka ei ole esittänyt tällaista rakenneuudistussuunnitelmaa. Tämän johdosta Ellinikos Hrisos -yritykselle myönnetty tuki ei sovellu sisämarkkinoille ryhmäpoikkeusasetuksen säännösten perusteella.

(165) Ympäristönsuojelun perusteella myönnettävien tukien osalta voidaan todeta, Ellinikos Hrisos -yritys oli velvollinen noudattamaan voimassa olevia ympäristövaatimuksia. Erityisesti sen olisi pitänyt tehdä ympäristönsuojeluun tähtääviä investointeja ja noudattaa kaivostoiminnassaan Kreikan ja yhteisön ympäristölainsäädäntöä. Koska tämä on lakiin perustuva velvollisuus, ei Ellinikos Hrisos -yritykselle ollut tarpeen myöntää tukea lainsäädännön noudattamista varten.

PÄÄTELMÄ TUEN SOVELTUVUUDESTA SISÄMARKKINOILLE

(166) Edellä esitetty huomioon ottaen komissio päättelee, etteivät edellä käsitellyt toimenpiteet ole SEUT-sopimuksen mukaisia.

(167) Komissio katsoo erityisesti, että erotus Kassandran kaivosten omaisuuserien markkina-arvon ja Elliniko Hrisos -yrityksen niistä maksaman hinnan välillä on kyseiselle yritykselle myönnettyä SEUT-sopimuksen vastaista tukea. Komissio katsoo myös, että sen omaisuudensiirtoveron määrä, joka Ellinikos Hrisos -yrityksen olisi pitänyt maksaa kaivoksista ja maasta, on kyseiselle yritykselle myönnettyä SEUT-sopimuksen vastaista tukea.

V **PÄÄTELMÄ**

(168) Edellä esitetty huomioon ottaen komissio tekee päätelmän, että käsiteltävänä olevat toimenpiteet ovat Ellinikos Hrisos -yritykselle suunnattua SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea. Komissio katsoo erityisesti, että erotus Kassandran kaivosten omaisuuserien markkina-arvon ja Ellinikos Hrisos -yrityksen niistä maksaman hinnan välillä on kyseiselle yritykselle myönnettyä tukea. Komissio katsoo myös, että sen omaisuudensiirtoveron määrä, joka Ellinikos Hrisos -yrityksen olisi pitänyt maksaa kaivoksista ja maasta, on kyseiselle yritykselle myönnettyä tukea.

(169) Komissio tekee lisäksi päätelmän, etteivät käsiteltävänä olevat tukitoimenpiteet sovellu sisämarkkinoille. Komissio katsoo erityisesti, että erotus Kassandran kaivosten omaisuuserien markkina-arvon ja Ellinikos Hrisos -yrityksen

([42]) EUVL L 214, 9.8.2008, s. 3.

([43]) EYVL C 288, 9.10.1999, s. 2.

niistä maksaman hinnan välillä on kyseiselle yritykselle myönnettyä perussopimuksen vastaista tukea. Komissio katsoo myös, että sen omaisuudensiirtoveron määrä, joka Ellinikos Hrisos -yrityksen olisi pitänyt maksaa kaivoksista ja maasta, on kyseiselle yritykselle myönnettyä perussopimuksen vastaista tukea.

(170) SEUT-sopimuksen ja unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan komissiolla on, kun se toteaa tuen olevan soveltumaton sisämarkkinoille, valtuudet päättää, että valtion on lakkautettava yhteismarkkinoille soveltumaton tuki tai muutettava sitä ([44]). SEUT-sopimuksen ja yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan valtion on lakkautettava tuki, jonka komissio on katsonut sisämarkkinoille soveltumattomaksi. Tarkoituksena on palauttaa aiempi asiaintila ([45]). Tässä yhteydessä tuomioistuin katsoo, että tarkoitus saavutetaan, kun tuensaaja palauttaa lainvastaisen tuen ja menettää sillä tavoin kilpailijoihinsa nähden saamansa edun ja kun ennen tuen myöntämistä vallinnut tilanne palautuu ([46]).

(171) Mainitun oikeuskäytännön mukaisesti asetuksen (EY) N:o 659/99 ([47]) 14 artiklassa säädetään, että sääntöjenvastaista tukea koskevissa kielteisissä päätöksissä komissio päättää, että asianomaisen jäsenvaltion on toteutettava kaikki tarpeelliset toimenpiteet tuen perimiseksi takaisin tuensaajalta.

(172) Koska käsiteltävänä olevat toimenpiteet on todettu sääntöjenvastaisiksi ja sisämarkkinoille soveltumattomiksi tuiksi, on tukisummat perittävä takaisin, jotta ennen tuen myöntämistä markkinoilla vallinnut tilanne palautuu. Takaisinperintää varten alkuajankohdaksi katsotaan hetki, jolloin etu myönnettiin tuensaajalle eli hetki, jolloin tuki asetettiin tuensaajan käytettäväksi. Tuensaaja maksaa perintäkorkoa tuen lopulliseen takaisinmaksuun saakka.

(173) Toimenpiteiden sisältämä sääntöjenvastaisen tuen osuus lasketaan seuraavien tekijöiden yhteissummana: a) erotus Kassandran kaivosten omaisuuserien markkina-arvon ja Ellinikos Hrisos -yrityksen niistä maksaman hinnan välillä (14 miljoonaa euroa) ja b) omaisuudensiirtoveron määrä, joka Ellinikos Hrisos -yrityksen olisi pitänyt maksaa omaisuuseristä eli kaivoksista ja maasta (1,34 miljoonaa euroa). Summa on 15,34 miljoonaa euroa.

(174) Takaisinperinnän osalta komissio huomauttaa lisäksi, että vuoden 2003 myyntisopimuksen 4 artiklassa oli kaksi mitätöintiä koskevaa määräystä. Näiden määräysten mukaan Ellinikos Hrisos saattoi peruuttaa kaupan, jos a) Kreikan viranomaiset hallinnollisella tai oikeudellisella toimenpiteellä muuttavat kaivoslupajärjestelmää tai b) kaivoslupajärjestelmää koskevalla tuomioistuimen päätöksellä keskeytetään toiminta tai investointisuunnitelman toteuttaminen. Molemmissa tapauksissa Ellinikos Hrisos palauttaisi omaisuuserät valtiolle, ja sille maksettaisiin kaikkiaan 11 miljoonaa euroa sekä mahdollisesti lisäkorvaus.

(175) Kreikan viranomaiset ilmoittivat, että edellä mainittuja määräyksiä olisi mahdollisesti noudatettava, jos komissio päättää sääntöjenvastaisen tuen takaisinperinnästä. Tällöin pitäisi tulkita sekä sopimuslainsäädäntöä että kansallista oikeutta. Määräysten noudattaminen ei kuitenkaan vaikuta Kreikan velvollisuuteen periä takaisin tässä päätöksessä mainittu tukisumma,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

15,34 miljoonan euron suuruinen valtiontuki, jonka Kreikka myönsi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 108 artiklan 3 kohdan vastaisesti Ellinikos Hrisos A.E.:lle, ei sovellu sisämarkkinoille. Tukeen, jota perusteltiin työllisyyden turvaamisella ja ympäristön suojelulla sekä kannustimen tarjoamisella Kassandran kaivosten mahdollisille ostajille, kuului omaisuuserien ja maan myynti niiden arvoa alempaan hintaan sekä vapautus myyntiin liittyvien verojen maksusta.

2 artikla

1. Kreikan on perittävä tuensaajalta takaisin 1 artiklassa mainittu tuki.

2. Takaisinperittävään summaan sisällytetään korko alkaen siitä, kun tuki asetettiin tuensaajan käyttöön, tuen takaisinperintään saakka.

3. Korot korkoineen on laskettava asetuksen (EY) N:o 794/2004 ([48]) V luvun ja asetuksen (EY) N:o 794/2004 muuttamisesta annetun asetuksen (EY) N:o 271/2008 ([49]) säännösten mukaisesti.

4. Kreikan on peruutettava kaikki 1 artiklassa tarkoitetun tuen maksamatta olevat maksut tämän päätöksen tekopäivästä alkaen.

([44]) Asia C-70/72, komissio v. Saksa, Kok. 1973, s. 813, 13 kohta.
([45]) Yhdistetyt asiat C-278/92, C-279/92 ja C-280/92, Espanja v. komissio, Kok. 1994, s. I-4103, 75 kohta.
([46]) Asia C-75/97, Belgia v. komissio, Kok. 1999, s. I–3671, 64 ja 65 kohta.
([47]) EYVL L 83, 27.3.1999, s. 1.
([48]) EUVL L 140, 30.4.2004, s. 1.
([49]) EUVL L 82, 25.3.2008, s. 1.

3 artikla

1. Edellä 1 artiklassa tarkoitettu tuki on perittävä takaisin välittömästi ja tehokkaasti.

2. Kreikan on varmistettava tämän päätöksen täytäntöönpano neljän kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta.

4 artikla

1. Kreikan on toimitettava komissiolle kahden kuukauden kuluessa tämän päätöksen tiedoksi antamisesta seuraavat tiedot:

a) tuensaajalta takaisinperittävän tuen kokonaismäärä (tukisumma ja siitä perittävä korko);

b) yksityiskohtainen kuvaus toimenpiteistä, jotka on jo toteutettu tai joita suunnitellaan tämän päätöksen täytäntöön panemiseksi;

c) asiakirjat, jotka osoittavat, että tuensaaja on määrätty maksamaan tuki takaisin.

2. Kreikan on ilmoitettava komissiolle tämän päätöksen täytäntöönpanemiseksi toteutettavien kansallisten toimenpiteiden edistymisestä säännöllisesti siihen saakka, kunnes 1 artiklassa tarkoitetun tuen takaisinperintä on saatettu loppuun. Jos komissio sitä pyytää, Kreikan on toimitettava viipymättä kaikki tiedot toimenpiteistä, jotka se on jo toteuttanut tai joita se suunnittelee tämän päätöksen täytäntöön panemiseksi. Sen on annettava myös tarkat tiedot tuensaajalta jo perityistä tukimääristä ja koroista.

5 artikla

Tämä päätös on osoitettu Helleenien tasavallalle.

Tehty Brysselissä 23 päivänä helmikuuta 2011.

Komission puolesta

Joaquín ALMUNIA

Varapuheenjohtaja